

ฉบับ
2,3
2532
ฉ.1

ที่ระลึกพิธีเปิด
ศาลจังหวัดนนทบุรี แผนกคดีเด็กและเยาวชน
และ
ศาลแขวงนนทบุรี

ฉบับ
2,3
2532
ฉ.1

วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2532

ทรงพระเจริญ

การที่กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการให้มีการจัดตั้งศาลจังหวัดนนทบุรี แผนกคดีเด็กและเยาวชน ขึ้นในจังหวัดนนทบุรี นับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดี เพราะเด็กและเยาวชนนั้น ความคิดและสติปัญญายังไม่เติบโตสมบูรณ์เต็มที่ สมควรที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยเน้นในทางอบรมสั่งสอนและแนะนำชักจูงให้กลับเนื้อกลับตัวเป็นพลเมืองดีของชาติยิ่งกว่าที่จะมุ่งปราบปรามหรือให้เป็นตัวอย่างในการที่จะให้ผู้กระทำความผิดอื่น ๆ เช็ดหลาบ และควรมีวิธีการที่จะคุ้มครองรักษาสวัสดิภาพประโยชน์ให้แก่ผู้เยาว์ในทางแพ่งเป็นพิเศษด้วย อนึ่ง การจัดตั้งศาลแขวงขึ้นในเขตจังหวัดนนทบุรี ก็เป็นสิ่งที่สมควรยิ่ง เพราะจะเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระไปจากศาลจังหวัด ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของทั้งศาลจังหวัดและศาลแขวงเป็นไปโดยคล่องตัวและสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในวาระอันเป็นมงคลที่ทางกระทรวงยุติธรรมจะเปิดดำเนินการศาลจังหวัดนนทบุรี แผนกคดีเด็กและเยาวชน และศาลแขวงนนทบุรี ผมขออำนาจพรให้ท่านผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ธุรการของศาลทั้งสองได้ประสบแต่ความสุขกายสบายใจ มีพลานามัยสมบูรณ์ และมีพลังจิตอันเข้มแข็งในอันที่จะร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ด้วยดีตลอดไป.

๙๖๙๙ นาย

(นายจำรัส เขมะจารุ)

ประธานศาลฎีกา

การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีที่รวดเร็ว ถูกต้อง และเที่ยงธรรม ย่อมจะนำมาซึ่งความสงบสุขของประชาชน และความมั่นคงของชาติ

ศาลแผนกคดีเด็กและเยาวชนนับเป็นศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษแห่งหนึ่งของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งต้องอาศัยผู้พิพากษาและบุคลากรที่เข้าใจถึงความละเอียดอ่อนของปัญหาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ศาลแขวงก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน วัตถุประสงค์หลักของศาลแขวงคือความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดี อันเป็นการเทิดทูนหลักเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญประการหนึ่ง

ในโอกาสนี้กระผมขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงดลบันดาลให้ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน และศาลแขวงนนทบุรีจงสถิตสถาพรเป็นที่พึ่งของประชาชนและบริสุทธิยุติธรรมตลอดกาลนาน

พลตำรวจโท

(ลายเซ็น)

(จรัส มังคลารัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

เลขทะเบียน.....	117
เลขหมู่.....	23 1536 ค.)
วันเดือนปี.....	

งานศาลคดีเด็กและเยาวชนมีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะมิใช่เป็นเพียงแต่การอำนวยความยุติธรรมตามตัวบทกฎหมายด้วยความเป็นธรรมเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีต่อไปอีกด้วย การเปิดดำเนินการของแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดนนทบุรีขึ้นเป็นครั้งแรกในวันนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะให้ศาลได้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมของบ้านเมืองให้ได้ผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

ส่วนงานศาลแขวงนั้นเป็นที่ยอมรับว่า คดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งได้แก่ คดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่สูงนักกับคดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกต่ำ ควรได้รับการพิจารณาพิพากษาให้เสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว นนทบุรีเป็นจังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานครซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ส่งผลให้คดีความที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแขวงมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กระทรวงยุติธรรมจึงเห็นสมควรที่จะเปิดทำการศาลแขวงนนทบุรีขึ้น

ในโอกาสเปิดดำเนินการศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน และเปิดทำการศาลแขวงนนทบุรี ผมขอส่งความปรารถนาดีมายังท่านผู้พิพากษา ข้าราชการ และลูกจ้างในศาลทั้งสองดังกล่าวทุกท่าน ขอให้ศาลทั้งสองสถิตยสถาพรเป็นที่พึ่งสุดท้ายในการอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไปชั่วกาลนาน

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ม.ร.ว. อดุลกิติ์ กิตติยากร
อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

นายจระ บุญพจนสุนทร
รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

นายสนัด หมายสวัสดิ์
รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

นายสกล เหมือนพะวงศ์
อธิบดีผู้พิพากษาศาล 1

นายชโล ท้องแย้ม
รองอธิบดีผู้พิพากษาศาล 1

นายจรัส บุณพันธ์ุศรี

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

จังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

นางวยุรี วัฒนารักษ์

ผู้พิพากษาศาล

จังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

นายประทีป ปิตินันต์

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงนนทบุรี

นายจักรกฤษ เจริญเลิศ

ผู้พิพากษาศาลแขวงนนทบุรี

คณะผู้พิพากษาสมทบ

ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

1. นางเกลียวพรรณ แก่นรัตนะ

2. นางจรรวดี กู้ตลาด

3. นางฉวีวรรณ ขจรประศาสน์

4. คุณนวลจันทร์ มณีนาวา

5. นายบริบูรณ์ จันทรกานต์

6. นางพรรณโสม เดชประดิษฐ์

คณะผู้พิพากษาสมทบ

ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

7. นายพ้อง ชีวานันท์

8. นางพิไล เปี่ยมพงศ์สานต์

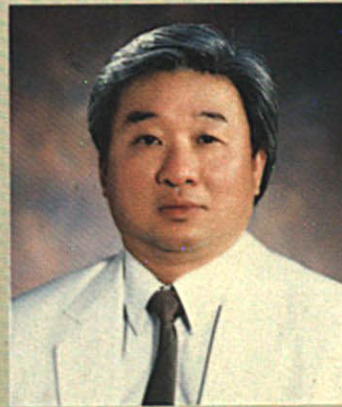
9. คุณหญิงมลิ มุลศาสตร์สาทร

10. นางรัตนา จันทรส่วง

11. นางเรวดี ธรรมโน

12. นายลิขิต จิรเศรษฐ์พัฒนา

13. นางวรงค์ศิริ ขวณะนันท์

14. นางวิไลวรรณ อินทพันธุ์

15. นายวิระ พิพัฒน์กุลสวัสดิ์

16. นางศิริรัตน์ นพทิพย์กาวาล

17. นางสาวสมทรง อีร์นิต

18. พันเอกหม่อมหลวงสมศักดิ์ ชุ่มสาย

คณะผู้พิพากษาสมทบ

ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

19. นายสมศักดิ์ จิตติพลังศรี

20. นายสายัณห์ มั่นเหมาะ

21. นางสาวดา ขวนะลิขิตร

22. นายอนันต์ เนตยสุภา

23. นางอัญชลี จันทรเลิศฟ้า

24. นางอารยา เพ็งนิติ

25. นางอุไร รักสัจจะ

คำนำ

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ นอกจากเป็นที่ระลึกสำหรับพิธีเปิด ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน และศาลแขวงนนทบุรี แล้ว ก็เพื่อที่จะให้ทราบถึงความเป็นมาและสาเหตุในการจัดตั้งศาลดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน จึงได้พัฒนาศาลยุติธรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เนื่องจากสถานที่ทำงานของศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน และศาลแขวงนนทบุรี อยู่ระหว่างการปรับปรุงต่อเติมและระยะเวลาในการจัดเตรียมรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ก่อนข้างจะกะทันหัน จึงทำให้หนังสือเล่มนี้ขาดภาพและข้อมูลบางประการ ข้าพเจ้าในฐานะผู้จัดทำจึงกราบขอภัยสำหรับความบกพร่องมา ณ. โอกาสนี้ด้วย.

นายปัญญา สุธงษิณี

สารบัญ

	หน้า
1. ความเป็นมาของศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศไทย	17
2. หน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ	29
3. ปฐมเหตุและประวัติความเป็นมาในการจัดตั้งศาลแขวงนนทบุรี	39
4. การดำเนินคดีอาญาในศาลแขวง	43
5. การส่งคำคู่ความและเอกสารโดยเจ้าพนักงานศาล	47
6. โรคแพ้อากาศ	53
7. หนอยากไปอเมริกา	57
8. (สำเนา) คำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 509/2531	61
9. การแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบแผนกคดีเด็กและเยาวชน	63
10. (สำเนา) คำสั่งกระทรวงยุติธรรม	65
11. (สำเนา) คำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 44/2531	67
12. เจ้าหน้าที่ธุรการ ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน	69
13. เจ้าหน้าที่ธุรการศาลแขวงนนทบุรี	70
14. ขอขอบคุณ	71

ความเป็นมาของศาลคดีเด็กและเยาวชน
ในประเทศไทย

ความเป็นมาของศาลคดีเด็กและเยาวชน ในประเทศไทย

* หม่อมราชวงศ์คดูลภีร์ กิตติยากร

ประเทศไทยแต่เดิมมา ได้มีวิธีการพิเศษที่นำมาใช้แก่เด็กที่กระทำผิด โดยให้ได้รับการสงเคราะห์ เยียวยาและแก้ไขแทนที่จะให้จำคุก ทั้งมีการให้การศึกษอบรมและฝึกฝนอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตที่ดีงาม แทนที่จะส่งตัวเด็กไปคุมขังในเรือนจำ ซึ่งการลงโทษแต่ก่อนมานั้นทำให้เด็กได้รับความอับอายและชินชากับสภาพการบีบคั้นทารุณทางจิตใจ เพราะได้เห็นและได้รับการถ่ายทอดอุปนิสัยและพฤติกรรม รวมทั้งบทเรียนที่เลวร้ายจากอาชญากรนักโทษที่เป็นผู้ใหญ่ ทั้งยังก่อให้เกิดปมด้อยแก่เด็กไปด้วยตลอดชีวิต ทางราชการจึงจัดส่งเด็กเหล่านี้ไปยังโรงเรียนฝึกอาชีพ ตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2478 หรือสถานฝึกและอบรมตาม พ.ร.บ. จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนมีศาลคดีเด็กและเยาวชน ตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2478 ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ส่งเด็กที่มีอายุในเขตบังคับ (อายุไม่ครบ 15 ปี) ที่ไม่ได้ไปเรียนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ไปไว้ยังโรงเรียนฝึกอาชีพได้ซึ่งต่อมากรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพขึ้นตาม พ.ร.บ. จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก ฯ นั้นด้วย

สำหรับ พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และ พ.ร.บ. จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก พ.ศ. 2479 ได้บัญญัติวิธีการปฏิบัติต่อนักโทษ และต่อเด็กที่ต้องคำพิพากษาให้หนักไปในทางฝึกอบรม ไม่ใช่ในทางทำโทษเช่นแต่ก่อน ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพสำหรับเด็กกระทำผิดที่มีอายุยังไม่ครบ 18 ปี โดยแยกควบคุมผู้ต้องโทษครั้งแรกที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ไว้เป็นพิเศษแล้วได้ปรับปรุงทำให้ควบคุมผู้ต้องโทษครั้งแรกดังกล่าวขึ้นเป็นทัณฑสถานวัยหนุ่ม ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้โอนกิจการโรงเรียนอาชีพไปให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ ณ เยาวชนสถานบ้านห้วยโป่งจังหวัดระยอง ตาม พ.ร.บ. จัดการฝึกและอบรมเด็กบางจำพวก (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2501 ส่วนทัณฑสถานวัยหนุ่มยังคงอยู่กับกรมราชทัณฑ์

หลังจากนั้น ได้มี พ.ร.บ. ควบคุมเด็กและนักเรียน พ.ศ. 2481 ให้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าหน้าที่จัดการกับเด็กนักเรียน หรือเด็กอนาถาที่ประพฤติตนไม่สมควร แก่วัย และให้ศาลมีอำนาจสั่งถอนอำนาจปกครองบิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กที่ใช้อำนาจปกครองโดยมิชอบเสียบางส่วนหรือทั้งหมดได้ แล้วตั้งกรมเจ้าหน้าที่เป็นผู้ปกครองแทน (ยังไม่ปรากฏว่าได้เคยมีการร้องขอเช่นนี้) พ.ร.บ. นี้ได้ใช้เฉพาะกรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีสารวัตนักเรียนออกทำการตรวจควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนในกรุงเทพมหานครที่เร่ร่อนหรือประพฤติไม่เหมาะสมนอกโรงเรียน เพื่อว่ากล่าวตักเตือนและแจ้งเหตุไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ส่วน

กรมประชาสัมพันธ์ได้จัดตั้งสถานสงเคราะห์เป็นที่ให้การเลี้ยงดูและอบรมเด็กขึ้น เช่น สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน โรงเรียนชาติสงเคราะห์ โรงเรียนประชาสงเคราะห์ ที่ปากเกร็ด วิทยาลัยพิบูลประชาสรรค์ เยาวชนสถานทุ่งมหาเมฆ และเยาวชนสถานบ้านบางละมุงที่จังหวัดชลบุรี (ปัจจุบันมีประกาศคณะปฏิวัติยกเลิก พ.ร.บ. นี้และบัญญัติใหม่ คือ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 132 เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2515 เป็นต้นมา)

เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่ายังมีข้อบกพร่องและอุปสรรคอยู่หลายอย่าง เพราะเป็นกฎหมายที่บัญญัติไว้สำหรับการปฏิบัติต่อเด็กหลังจากศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ส่วนวิธีการปฏิบัติต่อเด็กในระหว่างที่ถูกจับกุมและอยู่ในระหว่างพิจารณาคดีที่ศาล ไม่มีกฎหมายบัญญัติวิธีการไว้ เด็กจึงได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด ซึ่งเป็นการไม่เหมาะสมและมีผลเสียแก่เด็กได้

อนึ่ง ในสมัยที่ยังใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ซึ่งเพ่งมาถูกยกเลิกและใช้ประมวลกฎหมายอาญาแทนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2500 นั้น การปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำความผิดกฎหมายศาลก็ได้แต่พิเคราะห์ถึงความรู้สึกผิดชอบของเด็ก ประกอบกับลักษณะของความผิดที่เด็กได้กระทำความผิดแล้วกำหนดโทษไปตามความเหมาะสมกับความผิดและความรู้สึกผิดชอบของเด็กเท่านั้น หลักการที่จะค้นหาสาเหตุที่เด็กกระทำความผิดแล้วพยายามแก้ไขเหตุนั้นยิ่งกว่าที่จะมุ่งลงโทษ ยังไม่อาจปฏิบัติได้ในศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่เพราะขาดหน่วยงานพิเศษสำหรับประสานงานกับศาลในการที่จะสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กเพื่อทราบสาเหตุที่กระทำความผิด ตลอดจนดำเนินการฝึกและอบรมให้เด็กกลับตนเป็นคนดีได้

ความมุ่งหมายในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

โดยที่เด็กและเยาวชนมีร่างกายและจิตใจไม่เหมือนผู้ใหญ่ กล่าวคือยังหย่อนต่อสติปัญญา ความรู้สึกผิดชอบ เนื่องจากการได้รับการศึกษาอบรมมาไม่เท่ากับผู้ใหญ่ ทั้งยังไม่มีความรู้สึกผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เด็กถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้ง่าย ยิ่งกว่านั้นเด็กบางคนเกิดมามีโรคทางพันธุกรรม ร่างกายพิการหรือจิตใจไม่สมประกอบ ทำให้ขาดสติ ขาดการควบคุมตนเอง นอกจากนั้นแล้วเด็กเป็นจำนวนไม่น้อยที่เกิดมาไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ทะนุถนอมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองเนื่องจากบิดามารดายากจน บางครอบครัวบิดามารดาแตกแยกหรือเลิกร้างกัน ขาดความสัมพันธ์ในครอบครัว หรือบิดามารดาตายกลายเป็นลูกกำพร้า หรือลูกไม่มีพ่อ หรือแม่ตายพอมิภรรยาใหม่ พ่อตายแม่มีสามีใหม่ ต้องประสบเคราะห์กรรม ประสบแต่สิ่งที่ไม่ดีหรือได้รับความรักความอบอุ่นหรือความสุขกายสบายใจเหมือนเด็กในครอบครัวอื่น มีแต่ความอดอยากหิวโหย บ้านแตกสาแหรกขาดได้รับความกระทบกระเทือนทางร่างกายและจิตใจตลอดมา บางคนต้องเร่ร่อนเผชิญโลกโดยลำพังตั้งแต่อายุน้อยเพื่อต่อสู้เอาชีวิตรอด ด้วยเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวมา เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าทางการมิได้จัดการเยียวยาแก้ไขให้ถูกต้องแล้ว เหตุการณ์ก็จะสายเกินแก้ อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านี้มีอุปนิสัยและความประพฤติเสื่อมทรามยิ่งขึ้น ถึงกับกลายเป็นอาชญากรที่ชั่วช้าทารุณได้ง่าย ซึ่งย่อมเป็นภัยต่อสุจริตชน และเป็นสิ่งกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนทั้งยังเป็นภัยต่อสวัสดิภาพและความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุดด้วย

นานาอารยประเทศจึงได้พยายามวิจัยและวิเคราะห์ทางแก้ และส่วนมากก็เห็นเป็นอย่างเดียวกันว่า วิธีการของศาลคดีเด็กและเยาวชนเป็นวิธีการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา

เด็กและเยาวชนดังกล่าวได้อย่างตรงเป้าหมายและเหมาะสมที่สุด ฉะนั้น ทางรัฐบาลจึงได้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะกำหนดหลักการและวิธีพิจารณาแตกต่างจากศาลธรรมดาหรือศาลผู้ใหญ่ กล่าวคือ ในคดีอาญาให้มีวิธีการที่มุ่งไปในทางค้นหามูลเหตุที่ทำให้เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดแล้วจัดดำเนินการแก้ไขไปตามมูลเหตุนั้น ๆ รวมทั้งจัดการฝึกอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นกลับตนเป็นพลเมืองดียิ่งกว่ามุ่งที่จะลงโทษแบบผู้ใหญ่ ส่วนคดีแพ่งก็มีหลักดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์ในสิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์ให้เป็นไปโดยถูกต้องและเหมาะสมที่สุด

ศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศไทย

ศาลคดีเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้น อาจกล่าวได้ว่า ได้เริ่มสนใจที่จะให้มีศาลดังกล่าวเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2482 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมขณะนั้น (พล.ร.ต.ถวัลย์ ชำรงนवासวัสดิ์) ได้ส่งหลวงจักรปาณิศรศิวิสุทธิไปดูงานเกี่ยวกับศาลในทวีปเอเชียและยุโรป ตลอดจนดูเรื่องศาลคดีเด็ก ๆ เป็นคนแรก เมื่อกลับมาแล้วได้เสนอรายงานการดูงานดังกล่าวในประเทศอิตาลี เยอรมัน เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ต่อกระทรวงยุติธรรม และต่อมาได้มีบันทึกของประธานศาลฎีกา รายงานทำความเข้าใจเรื่องศาลคดีเด็ก ๆ ในประเทศต่าง ๆ ตลอดจนสถานการณ์ในประเทศไทย เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อประกอบการพิจารณาจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในประเทศไทยด้วย (บันทึกของพระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์ ร.ศ. 2486 แต่ความดำริเรื่องนี้ต้องระงับไว้เนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น จนกระทั่งใน พ.ศ. 2493 ได้รื้อฟื้นความดำริเรื่องการจัดตั้งศาลคดีเด็ก ๆ อีกครั้งหนึ่ง ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (นายเลียง ไชยกาล และต่อมานายเชมชาติ บุญยรัตพันธุ์) ได้ส่งผู้พิพากษาไปดูงานศาลคดีเด็ก ๆ อีกครั้งหนึ่งแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอบรมสงเคราะห์ และการตั้งศาลคดีเด็กขึ้นประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการอื่นอีก 12 ท่าน อาทิ ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้พิพากษา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยนั้น ให้รีบทำกฎหมายประกาศใช้โดยเร็ว ในการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2493 ได้วางแผนการจัดตั้งศาลคดีเด็ก ๆ ไว้ว่า ศาลคดีเด็ก ๆ นั้น เป็นศาลอาญาปนแพ่ง ในชั้นแรกนี้จะเริ่มทำเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเด็กที่ทำผิดในทางอาญา และเรื่องทางแพ่งเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองก่อนเท่านั้น ส่วนเรื่องเด็กนอกจากนั้น ซึ่งได้มีกฎหมายบังคับอยู่หลายฉบับแล้ว หากแต่ยังไม่มีการปฏิบัติโดยสมบูรณ์ รวมทั้งงานแพ่งแท้ ๆ ส่วนเรื่องอย่างอื่นควรให้จัดดำเนินการภายหลัง

แนวเจตนารมณ์ในการจัดตั้งอาสสรุปได้ว่ามีอยู่ 2 ประการคือ

1. เพื่อนำความยุติธรรมชนิดที่คำนึงถึงลักษณะเฉพาะบุคคลมาใช้ นั่นก็คือ ศาลคดีเด็กและเยาวชนมิได้คำนึงถึงลักษณะเฉพาะกรรมที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำลงเท่านั้น หากแต่คำนึงถึงเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกันเป็นคน ๆ ไปด้วย ลักษณะพิเศษเฉพาะก็คือ ความเป็นเด็ก มีร่างกายและจิตใจไม่เหมือนผู้ใหญ่ กล่าวคือ ยังหย่อนต่อสติปัญญา การศึกษาอบรมมาไม่เท่ากับผู้ใหญ่ ทั้งยังไม่มีความรู้สึก

รับผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ซึ่งอาจทำให้เด็กถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย ฯลฯ จะเห็นได้ว่าในศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นศาลจะต้องพิจารณาถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคลิกและสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กแต่ละคน นอกเหนือไปจากข้อเท็จจริงว่าเด็กได้กระทำผิดหรือไม่ด้วย สรุปแล้ว มุ่งถึงการแก้ไขและสงเคราะห์ให้ดีกว่าที่จะลงโทษ

2. เพื่อนำวิธีการแก้ไขเด็กเป็นรายบุคคลมาใช้ โดยมุ่งหมายจะวางโทษหรือวางวิธีการสำหรับเด็กให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิด มองการแก้ไข กลับตัว ต่างกับผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ใหญ่ เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีความคิดในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นเป็นครั้งแรกในโลก ที่เมืองดุก นครชิคาโก มลรัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. 2442 ในครั้งกระนั้น คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาผู้เริ่มก่อตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนได้แถลงเหตุผลของกฎหมายในปีนั้นว่า

“แนวคิดเห็นพื้นฐานของกฎหมายจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ก็เพื่อให้รัฐเข้ามาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองเด็กที่มีความประพฤติอันสังคมไม่ยอมรับและกระทำผิดอาญา กฎหมายนี้ได้กำหนดแนวปฏิบัติต่อเด็กเช่นนี้ โดยมุ่งที่จะแก้ไขมิได้ถือว่าเด็กเป็นอาชญากร และไม่ถือว่าการกระทำผิดของเด็กเป็นอาชญากรรมแต่ถือว่า เป็นการที่รัฐเข้ามาจัดการอย่างผู้คุ้มครองให้เด็กได้รับการเลี้ยงดู การควบคุมตัวและการกวดขันวินัยเท่าที่จำเป็นแก่กรณีของเด็ก ให้ใกล้เคียงที่สุดอย่างบิดามารดา จะพึงให้แก่บุตร” และแนวความคิดนี้ถือเป็นความคิดสากลที่ประเทศอื่น ๆ ถือเป็นแนวทางในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนต่อมา

ในที่สุด คณะกรรมการพิจารณาการอบรมสงเคราะห์ และการจัดตั้งศาลคดีเด็ก ๆ ที่แต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ต่อมาคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย (ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2494 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา) ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในจังหวัดพระนคร (กรุงเทพมหานคร) ภายใน 180 วัน ตั้งแต่วันบังคับใช้พระราชบัญญัติ และให้มีหน่วยงานสำหรับสอบสวนหาสาเหตุ ตรวจวินิจฉัย ฝึกอบรม และสงเคราะห์เด็ก เป็นส่วนประกอบของศาลคดีเด็ก ๔ เรียกว่าสถานพินิจและคุ้มครองเด็กด้วย โดยประสงค์ให้สถานพินิจ ๔ เป็นเครื่องมือของศาลคดีเด็ก ๔ ในด้านการปฏิบัติต่อเด็กทุกระยะ กระทรวงยุติธรรมจึงได้เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ขึ้นในกรุงเทพมหานครเป็นแห่งแรกในประเทศ เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495

ลักษณะพิเศษของศาลคดีเด็กและเยาวชน ที่ไม่เหมือนกับศาลผู้ใหญ่ อาจพิจารณาได้จากลักษณะสำคัญที่เด่นชัด ๖ ประการ คือ

1. มีการแยกพิจารณาคดีเด็กต่างหากจากห้องพิจารณาคดีผู้ใหญ่ คือ ไม่ปะปนกับคดีผู้ใหญ่ และเป็นการพิจารณาลับ
2. การพิจารณาไม่เคร่งครัดตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. มีบริการคุมประพฤติเพื่อสืบเสาะข้อเท็จจริงและสอดส่องความประพฤติ
4. มีบริการสถานแรกรับ เพื่อแยกการควบคุมตัวในระยะแรก ไม่ปะปนกับผู้ใหญ่ในระหว่าง สอบสวนหรือพิจารณา

5. มีบริการของแพทย์และจิตแพทย์เพื่อตรวจพิจารณาทั้งทางกายและทางจิตแก่เด็ก

6. ศาลมีสำนวนประกอบการพิจารณาทั้งในด้านกฎหมาย และในด้านประวัติทางสังคมของเด็ก

ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางเปิดดำเนินการ เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 ในชั้นแรกอาศัยทำการชั่วคราวอยู่ที่ตึกศาลแขวงพระนครใต้เดิม ตำบลตลาดน้อย อำเภอสัมพันธวงศ์ ต่อมาในปีงบประมาณ 2495 กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณเป็นเงิน 1,350,000 บาท เปิดดำเนินการก่อสร้างอาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้นที่บริเวณใกล้ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ด้านถนนราชินี เป็นอาคาร 3 ชั้น กว้าง 9 เมตร ยาว 52.50 เมตร ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ โดย ฯพณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม 2495

การนำระบบศาลคดีเด็กและเยาวชนมาใช้ นับว่าเป็นความก้าวหน้าในงานศาลยุติธรรม เพราะศาลคดีเด็กและเยาวชนมีวิธีการเป็นพิเศษแตกต่างกับวิธีการของศาลธรรมดาซึ่งกล่าวมาแล้ว และโดยที่งานนี้เป็นงานใหม่ที่มุ่งหมายจะแก้ไขปัญหของเด็กและเยาวชน ซึ่งยังเป็นผู้ห่อนสติปัญญาและความรับผิดชอบได้กระทำการไปด้วยความหลงผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดี จะขออัญเชิญกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เนื่องในพระบรมราชวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 ว่า

“อนาคตของชาติทุกชาติขึ้นอยู่กับเด็ก เพราะเด็กคือผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดีอยู่ในศีลธรรมเคารพตามกฎหมายบ้านเมืองเสียแต่ยังเยาว์ เมื่อเติบโตขึ้น พลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ก็โดยมีพลเมืองที่ดีว่านี้ข้าพเจ้าจึงมีความพอใจที่รัฐบาลของข้าพเจ้าอันมีกระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะได้มีความสนใจในปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนกระทำความคิด และพยายามคิดหาทางที่จะอบรมบ่มนิสัยบุคคลเหล่านี้ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ข้าพเจ้าตระหนักดีว่างานนี้เป็นงานใหญ่ งานใหม่ และเป็นงานยุ่งยากเพราะไม่ใช่เรื่องของศาลเท่านั้น แต่หากมีความสัมพันธ์กับปัญหาการศึกษา ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพของประชาชนอยู่ด้วย...”

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2495 แล้ว กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายที่จะขยายหรือจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างเต็มรูปให้ครบทุกภาค นอกจากจัดตั้งครบทุกภาคแล้วยังมีนโยบายว่า จะเปิดแผนกคดีเด็กและเยาวชน ขึ้นในศาลจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศตามความจำเป็นโดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังจากจำนวนคดี ความพร้อม ที่ดิน บุคลากร และความสะดวกในการคมนาคม ซึ่งโครงการขยายงานศาลคดีเด็กและเยาวชนและการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวให้บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรมแล้ว ศาลคดีเด็กและเยาวชนที่กระทรวงยุติธรรมได้จัดตั้งและเปิดดำเนินการมาภายหลังจากเปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางเป็นแห่งแรกแล้ว ได้แก่

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา

ในปี พ.ศ. 2504 กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณ จำนวน 1,236,000 บาท เพื่อก่อสร้างศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา ในบริเวณเนื้อที่ 62 ไร่เศษ ที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่ดินแปลงดังกล่าวได้รับมอบมาจากกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงคมนาคม ทำพิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2505 โดยนาย กิตติ สีนนท์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเป็นผู้กล่าวรายงาน และพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานประกอบพิธีเปิดดำเนินการ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา

ในปี พ.ศ. 2506 กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณก่อสร้าง ศาลคดีเด็กและเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา เป็นจำนวนเงิน 3,340,000 บาท ที่ดินสำหรับก่อสร้างที่ทำการศาลกับสถานพินิจ ได้รับมอบมาจากกระทรวงมหาดไทยเนื้อที่ ๓ ไร่เศษ ตั้งอยู่ที่ถนนรอบเมืองด้านใน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นอกจากอาคาร ที่ทำการศาลและสถานพินิจดังกล่าวแล้ว ยังได้ก่อสร้างสถานฝึกและอบรมขึ้นที่ ถนนสุระนารายณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในเนื้อที่ 37 ไร่เศษ ที่ดินดังกล่าวได้รับมอบมาจาก กระทรวงคมนาคม ในระยะต่อมาปรากฏว่าเด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมมีปริมาณเพิ่มขึ้น ทั้งอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ก็ขยายตัวตามไปด้วย ในปี พ.ศ. 2532 จึงได้จัดซื้อที่ดินแปลงใหม่เนื้อที่ 186 ไร่เศษ ณ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ในราคา 2,000,000 บาท และได้รับ งบประมาณสำหรับดำเนินการก่อสร้างสถานฝึกและอบรมแห่งใหม่ในลักษณะงบประมาณผูกพันประจำปีงบประมาณ 2526-2527 เป็นเงิน 37 ล้านบาทเศษ

ที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา ได้ทำ พิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2507 โดยนาย กิตติ สีนนท์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน กลางเป็นผู้กล่าวรายงาน และพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ประกอบพิธีเปิดดำเนินการ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

นับเป็นแห่งที่สามในส่วนภูมิภาค กระทรวงยุติธรรม ได้รับงบประมาณประจำปี 2511 จำนวน 3,660,000 บาท ก่อสร้างศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ กับสถานพินิจและคุ้มครอง เด็กจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งบ้านพักผู้พิพากษา ในเนื้อที่ 9 ไร่เศษ ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุโดยได้รับอนุเคราะห์ จากกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากกระทรวงการคลัง ให้ใช้ที่ดินราชพัสดุ ที่ตำบลแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 15 กิโลเมตร สำหรับ ก่อสร้างสถานฝึกและอบรม แต่เดิมมีเนื้อที่ 31 ไร่เศษ ปัจจุบันได้ขยายเนื้อที่ดินเพิ่มขึ้นเป็น 85 ไร่เศษ

ที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชน กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ได้ประกอบ พิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2512 โดยนาย เสนีย์ วาทิน อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน กลาง เป็นผู้กล่าวรายงาน และพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้ ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ได้ทำพิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2513 โดยนาย เสนีย์ วาทิน

อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเป็นผู้กล่าวรายงาน และหลวงจำรูญเนติศาสตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานประกอบพิธีเปิดดำเนินการ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2513 เห็นชอบในหลักการให้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้รับมอบที่ดิน จำนวน 6 ไร่ ตรงสี่แยกถนนชยางกูร ตัดกับถนนพิชิตวงษ์สวรรค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้เป็นที่ก่อสร้างอาคารศาล กับสถานพินิจ นอกจากนั้นแล้วยังได้รับความอนุเคราะห์จากจังหวัดอุบลราชธานี โดยอนุมัติกระทรวงมหาดไทยให้ใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ตรงหลักกิโลเมตร 14 ถนนชยางกูร ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ 229 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา สำหรับสร้างสถานฝึกและอบรม ตลอดจนบ้านพักข้าราชการและเจ้าหน้าที่

ในปีงบประมาณ 2519 กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณเริ่มแรก จำนวน 8,000,000 บาท สำหรับก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล สถานพินิจ กับสถานฝึกและอบรม และในปีต่อ ๆ มาได้รับงบประมาณ ก่อสร้างตามลำดับ คือ ปีงบประมาณ 2520 จำนวน 8,000,000 บาท ปีงบประมาณ 2521 จำนวน 2,400,000 บาท กับโอนงบประมาณค่าก่อสร้างศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง มาสมทบอีก 4,400,000 บาท ปีงบประมาณ 2522 จำนวน 2,855,000 บาท ปีงบประมาณ 2523 จำนวน 300,000 บาท รวมงบประมาณค่าก่อสร้างทั้งสิ้น 25,955,000 บาท ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2520 โดยนายเสมา รัตนมาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และทำพิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2523 โดยนายอุทัย อติแพทย์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเป็นผู้กล่าวรายงาน นายศิริ อติโพธิ์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานประกอบพิธีเปิดดำเนินการ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง

ตามโครงการจัดตั้งคดีเด็กและเยาวชนในส่วนภูมิภาค ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง เป็นแห่งที่ 5 ในงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2521 กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณให้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง โดยได้รับงบประมาณเริ่มแรกเป็นเงิน 490,000 บาท สำหรับสร้างรั้วรอบบริเวณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2522 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคาร 2,930,000 บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2523 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคาร 7,948,000 บาท และได้รับงบประมาณผูกพันจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ. 2526 เพื่อให้การก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างครบบริบูรณ์พร้อมที่จะเปิดดำเนินการได้ เป็นเงิน 42,000,000 บาท การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลและสถานพินิจ กับสถานฝึกและอบรม ได้รับความร่วมมือจาก จังหวัดระยอง โดยอนุมัติกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อนุเคราะห์ให้ใช้ที่ดินป่าสงวนในความดูแลของกรมป่าไม้ เนื้อที่ 102 ไร่ 2 งาน เป็นที่ก่อสร้าง ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2525 โดยนายมารุต บุณนาท รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และทำพิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2526 โดยนายอุทัย อติแพทย์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน

กลาง เป็นผู้กล่าวรายงาน นายพิภพ อะสีติรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานประกอบพิธีเปิดดำเนินการ

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี นับเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนในส่วนภูมิภาคแห่งที่ 6 โดยกระทรวงยุติธรรมได้บรรจุโครงการก่อสร้างไว้ในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2529) และได้รับการบรรจุโครงการดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. 2525-2529) ทั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลเป็นเงินรวมทั้งสิ้น 95,756,100 บาท โดยได้รับงบประมาณเริ่มแรกในปีงบประมาณ 2527 เป็นเงิน 10,981,600 บาท ผูกพันงบประมาณปี 2528-2530 อีกเป็นเงิน 84,774,500 บาท

การจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น กระทรวงยุติธรรมได้ปรับปรุงจัดแปลงอาคารศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีหลังเดิมเป็นที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชน ส่วนงบประมาณค่าก่อสร้างดังกล่าวข้างต้นได้ใช้จ่ายเป็นค่าก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดสุราษฎร์ธานีหลังใหม่ และเป็นค่าก่อสร้างสถานฝึกและอบรม ซึ่งรวมอยู่ในสัญญาเดียวกัน สำหรับที่ดินที่ใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้น ได้รับความอนุเคราะห์จากกระทรวงมหาดไทย และจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้ใช้ที่ดินสาธารณะประโยชน์ทุ่งขุนทะเล ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ 135 ไร่ 1 งาน 65.6 ตารางวา

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้เปิดดำเนินการ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2530 และกระทรวงยุติธรรม ได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2530

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ นับเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนในส่วนภูมิภาคแห่งที่ 7 โดยกระทรวงยุติธรรมได้บรรจุโครงการก่อสร้างไว้ในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525-2529) และได้รับการบรรจุโครงการดังกล่าวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เช่นเดียวกับศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสุราษฎร์ธานีทั้งนี้ กรมธนารักษ์ได้อนุญาตให้ใช้ที่ดินราชพัสดุริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ถนนโกสีย์ใต้ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองนครสวรรค์ เนื้อที่ 13 ไร่ เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล และได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินราชพัสดุ บ้านวังไผ่ หมู่ที่ 8 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองนครสวรรค์ (บริเวณเรือนจำชั่วคราวเขากบเจิม) เนื้อที่ 176 ไร่ 1 งาน 44 ตารางวา เป็นสถานที่ก่อสร้างสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน (เดิมได้รับอนุญาตให้ใช้ 202 - 1 - 44 ไร่ แต่ต่อมามีปัญหาการขุดลอกอยู่ก่อน จึงต้องขอคืนกรมธนารักษ์ไป 26 ไร่) ในการก่อสร้างได้รับงบประมาณเริ่มแรกในปีงบประมาณ 2528 จำนวน 5,000,000 บาท คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ผูกพันงบประมาณปี 2529 จำนวน 32,400,000 บาท ปี 2530 จำนวน 49,976,200 บาท และปี 2531 จำนวน 29,724,200 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 117,110,400 บาท

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครสวรรค์ นับเป็นศาลคดีเด็ก ๔ แห่งแรกที่สร้างขึ้นตามรูปแบบของอาคารศาลขนาด 14 บัลลังก์ หลังคาทรงไทย นอกจากนี้ยังเป็นที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครสวรรค์แล้ว ยังใช้เป็นที่ทำการศาลแขวงนครสวรรค์ สำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ รวมทั้งสำนักงานคุมประพฤติประจำศาลจังหวัดนครสวรรค์ด้วย โดยได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2531

นอกจากนี้แล้วยังนับเป็นศาลคดีเด็ก ๔ แห่งแรกที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งพระราชทานพระบรมราชวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2530 กับทั้งยังได้เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ๔ ไปทรงประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2532 อีกด้วย

ศาลจังหวัดสมุทรปราการแผนกคดีเด็กและเยาวชน และศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

ความจริงแล้วตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 6 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ว่า

“ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้จัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดทุกศาล แผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดใดจะเปิดดำเนินการได้เมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา”

อย่างไรก็ดีนับตั้งแต่ พ.ร.บ. ดังกล่าวประกาศใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมาก็ยังไม่เคยได้จัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดใดมาก่อน กระทั่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2525 อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้น โดย ๔ พณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ส่วนกรรมการอื่นอีก 20 ท่านประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรม รองปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้แทนสำนักงาน ก.พ. สำนักงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ กรมตำรวจ กรมประชาสัมพันธ์ ส.ย.ช. และข้าราชการอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอีกหลายท่าน คณะกรรมการดังกล่าวได้ประชุมปรึกษาหารือกันถึง ๑๑ ครั้ง และได้พิจารณากฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนแล้วมีความเห็นว่า กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมหลายประการ อาทิเช่น มิได้ให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการเปรียบเทียบปรับคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ศาลไม่อาจควบคุมการสั่งคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราวของผู้อำนวยการสถานพินิจได้อย่างเต็มที่ ไม่มีบทบัญญัติที่เร่งรัดให้พนักงานสอบสวนรีบส่งสำนวนการสอบสวนเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดไปยังพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องคดีต่อศาล และศาลไม่อาจแต่งตั้งบุคคลภายนอกมาเป็นผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติได้ นอกจากนี้การพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับครอบครัวเป็นอำนาจของศาลธรรมดา โดยไม่มีวิธีการเป็นพิเศษที่จะช่วยเหลือและคุ้มครองสถานภาพของการสมรส สามี ภริยา และบุตรได้อย่างเต็มที่ สมควรปรับปรุงแก้ไขวิธีพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม เพื่อคุ้มครองและให้การช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศ เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันหน้าสืบไป ทั้งให้คดีเกี่ยวกับครอบครัวซึ่งเป็นคดีที่มีปัญหาละเอียดอ่อนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับคดีเด็กและ

เยาวชน ได้รับการพิจารณาในศาลที่มีวิธีพิจารณาเป็นพิเศษแตกต่างจากคดีธรรมดา โดยการจัดตั้ง ศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นแทนศาลคดีเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อผลในการปรับปรุงคุณภาพและเสริมสร้างค่านิยมทางจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของเด็กและเยาวชน ลดปัญหา ความแตกแยกของครอบครัวและปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดจากครอบครัวไม่ปกติสุข ที่ประชุมจึงมีมติ ให้นำบทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเพิ่มเติมบท บัญญัติที่เกี่ยวกับการฟ้อง พิเคราะห์และพิพากษาคดีเกี่ยวกับครอบครัวโดยจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.....ขึ้นมีบทบัญญัติทั้งหมด 120 มาตรา ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกาในวาระแรกแล้ว ขณะนี้ อยู่ระหว่างการพิจารณาบททวน

นอกจากนี้แล้วคณะกรรมการได้พิจารณาเห็นว่า เด็กและเยาวชนซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต ท้องที่ที่ได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ต่างกับ เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่นอกเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชน จากปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเด็ก และเยาวชนซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรไทยด้วยกัน แต่กฎหมายให้ความคุ้มครองไม่ทั่วถึงและทัดเทียมกัน สำหรับจังหวัดที่อยู่นอกเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเด็กหรือเยาวชน ผู้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด พนักงานสอบสวนก็มักจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนใน ระหว่างสอบสวนไว้ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นได้รับการถ่ายทอดพฤติกรรมในทางที่ไม่เป็นคุณ ตลอดจนถูกเลี่ยมสอนให้ประพฤติตัวเป็นอาชญากร ทั้งนี้แม้ว่า พนักงานสอบสวนมิได้มีเจตนาจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ แต่ในเมื่อ สถานีดำรวจส่วนใหญ่ไม่ได้จัดสถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะ ก็ย่อมเกิดกรณีจำเริญที่จะต้องทำเช่นนั้น ในด้านคดีแพ่ง ผู้เยาว์ซึ่งสมควรได้รับความคุ้มครองสิทธิแห่งประโยชน์ในด้านความ สัมพันธ์ของครอบครัวและทรัพย์สินของตน ในจังหวัดที่อยู่นอกเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนก็จะ ไม่ได้รับความคุ้มครองทัดเทียมกับจังหวัดที่ได้จัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นแล้วเช่นเดียวกัน จึงเป็น การสมควรที่จะได้เร่งขยายศาลเยาวชนและครอบครัว ซึ่งเปลี่ยนโครงสร้างมาจากศาลคดีเด็กและ เยาวชนเดิมออกไปให้ทั่วถึงทุกจังหวัดโดยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวแบบเต็มรูปแบบให้ครบ ทุกภาค ภาคละ ๑ แห่ง ส่วนในจังหวัดอื่น ๆ ให้จัดตั้งแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัด ทุกศาล ที่อยู่นอกเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวแบบเต็มรูป อันจะมีผลทำให้เด็กและเยาวชน ตลอดจนคู่กรณีที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับครอบครัวได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน และ เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทั่วราชอาณาจักร

ในบรรดาศาลคดีเด็กและเยาวชนแบบเต็มรูปที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน เมื่อได้มีการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย และประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว เมื่อใดแล้ว ก็จักต้องเปลี่ยนชื่อศาลเสียใหม่เป็น

- ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
- ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสงขลา
- ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา

แต่โดยที่กฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวยังมิได้รับประกาศใช้ สมควรจะได้จัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 บัญญัติไว้เสียก่อน มิฉะนั้นแล้วการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาศาลคดีเด็กและเยาวชนดังกล่าวข้างต้นก็จะไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยเหตุนี้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้บรรจุโครงการจัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนไว้ในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2530-พ.ศ. 2534) โดยจะอาศัยที่ทำการศาลจังหวัดต่าง ๆ ตามโครงการเป็นที่ทำการศาลแผนกคดีเด็กและเยาวชน กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และจะสร้างสถานแรกรับสำหรับการควบคุมเด็กและเยาวชนระหว่างการสอบสวนพิจารณาขึ้นต่างหากอีกส่วนหนึ่ง แต่ตามโครงการดังกล่าวนี้ยังมิได้รับอนุมัติค่าก่อสร้างจากสำนักงบประมาณกระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการจัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนนทบุรี เพียง 2 แห่งก่อน ส่วนสถานแรกรับนั้นใช้วิธีการปรับปรุงสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ณ บ้านมุกดา ซึ่งตั้งอยู่ที่ ถ.สรรพาวุธ แขวงบางนา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร บางส่วนเป็นสถานแรกรับของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสมุทรปราการ กับปรับปรุงสถานแรกรับของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ณ บ้านเมตตา ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร บางส่วนเป็นสถานแรกรับของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนนทบุรี

แผนกคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้นในศาลจังหวัดทั้ง 2 แห่งนี้ มีชื่อที่ถูกต้องว่า

- ศาลจังหวัดสมุทรปราการแผนกคดีเด็กและเยาวชน และ
- ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

สำหรับเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับทั้งสอง เมื่อศาลได้พิจารณาพิพากษาได้รับเด็กและเยาวชนรายใดไว้รับการฝึกอบรมแล้ว ก็จะจัดส่งเด็กและเยาวชนไปรับการฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางต่อไป วิธีการดังกล่าวนี้ช่วยประหยัดงบประมาณค่าก่อสร้างได้เป็นอย่างมาก และนับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการจัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดขึ้นในประเทศไทย

หน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ

หน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ

* นายอัยยา ดิษยบุตร

๑. บทนำ

โดยปกติแล้วการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลที่สังกัดกระทรวงยุติธรรม กฎหมายให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้พิพากษา ซึ่งเป็นข้าราชการประจำประเภทข้าราชการตุลาการสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะตัวและต้องดำเนินงานตามขั้นตอนและภายในกรอบของตัวบทกฎหมายเป็นพิเศษแตกต่างจากงานอาชีพอื่นทั่วไปจำเป็นต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติดีและได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้เชี่ยวชาญในการทำงานในหน้าที่เป็นอย่างดีมาก่อนที่จะมาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในการพิจารณาพิพากษารรคดีในศาล

หลักในการพิจารณาคดีอาญาในศาลธรรมดานั้น มุ่งแต่เพียงว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด ตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ โดยฟังข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่นำมาเสนอสู่ศาล ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันฟังข้อเท็จจริงยุติแล้วก็จะต้องพิจารณาอีกว่า การกระทำความดังกล่าวได้มีบทบัญญัติของกฎหมายบัญญัติระบุไว้ว่าเป็นความผิดหรือไม่ ซึ่งในทางกฎหมายเรียกกันว่าข้อกฎหมายถ้ามีบทบัญญัติของกฎหมายระบุไว้ว่าการกระทำความดังกล่าวเป็นความผิดจะต้องรับโทษ กฎหมายก็จะกำหนดโทษสำหรับความผิดนั้นไว้ ผู้พิพากษาก็จะใช้ดุลยพินิจพิพากษาลงโทษผู้นั้น แต่ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้นั้นไม่ได้กระทำความผิดหรือการกระทำความดังกล่าวไม่มีความผิดตามกฎหมายก็ต้องพิพากษายกฟ้องกล่าวโดยสรุปก็คือศาลจะต้องสรุปข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายก่อนแล้วจึงปรับข้อเท็จจริงนั้นให้เข้ากับข้อกฎหมาย จึงจะมีคำพิพากษาได้ ปัญหาที่จะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมายนั้นจำเป็นต้องได้รับการศึกษามาโดยเฉพาะจึงจะสามารถนำมาปรับใช้ได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการพิจารณาคดีอาญาดังกล่าวข้างต้นจึงมีลักษณะเป็นการตอบแทนการกระทำของผู้กระทำผิดโดยการพิจารณาลงโทษอย่างเดียว มิได้มุ่งหวังที่จะค้นหาสาเหตุแห่งการกระทำผิดของตัวบุคคลผู้นั้นว่ามีแรงจูงใจหรือแรงผลักดันมาจากสาเหตุใดจึงได้กระทำความผิดดังกล่าวขึ้นและมีได้มุ่งหวังที่จะให้ผู้กระทำผิดได้มีโอกาสแก้ไขปรับปรุงตนเองยิ่งกว่าการลงโทษ อันเป็นการทำให้บุคคลผู้นั้นไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไปกลายเป็นบุคคลที่มีปัญหาผลสุดท้ายอาจทำให้บุคคลผู้นั้นไม่มีโอกาสกลับตนเป็นคนดีอีกเลยชั่วชีวิต

แนวความคิดในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นมาในประเทศไทยนั้นเนื่องจากได้มีการพิจารณาเห็นว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” เป็นกำลังอันสำคัญของชาติในอนาคตโดยที่เด็กและเยาวชนดังกล่าวจะต้องเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองของชาติต่อไปในภายภาคหน้า ถ้าเด็กและเยาวชนของชาติเป็นเด็กดี มีพลานามัยสมบูรณ์ มีร่างกายแข็งแรง มีการศึกษา มีสัมมาชีพ มีคุณธรรมและวัฒนธรรมเป็นที่เห็นได้ชัดว่าชาตินั้นจะประกอบด้วยพลเมืองที่มีขีดความสามารถและคุณค่าสูง อันจะมีส่วนในการผลักดันให้ชาติเจริญรุ่งเรืองมั่นคงพัฒนาตลอดไป แต่ในทางกลับกันถ้าเด็กหรือเยาวชนนั้นขาดการศึกษา

อบรมมีความประพฤติไม่ดีเป็นเด็กเกเรไม่ทำการงานประกอบอาชีพในทางหลักขโมยผู้อื่น เมื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นเติบโตขึ้น ผลเมืองของชาตินั้นก็จะเต็มไปด้วยผลเมืองร้าย ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมในชาติ ไม่อาจพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองไปได้เท่าที่ควร ต้องมาคอยแก้ปัญหาประชาชนผลเมืองของตนเองในด้านต่างๆ เด็กและเยาวชนในทุกวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญสมควรที่จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ประทับประคองส่งเสริมให้เป็นผลเมืองดีในภายภาคหน้าต่อไป

นอกจากนี้ โดยทางธรรมชาติเห็นได้ว่าบุคคลที่เป็นเด็กและเยาวชนนั้นยังมีความอ่อนด้อยในวัยประสบการณ์ และความรู้ความสามารถโดยเหตุนี้เองมาจากความอ่อนอายุ ร่างกายและความคิดยังมิได้รับการพัฒนาและโตเต็มที่ ขาดการศึกษาอบรมและขาดความรู้ในการดำรงชีวิต จึงอาจตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่มีความฉลาดและมีวัยสูงกว่าได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวเด็กและเยาวชนนั้นถ้ามีสภาพแวดล้อมไม่ดี ไม่เป็นคุณประกอบด้วยแล้ว ก็อาจทำให้เด็กและเยาวชนนั้นถูกชักจูงไปในทางที่หลงผิดได้ง่าย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีการพิจารณาถึงเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดในทางอาญาและได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกันกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดว่าน่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง สมควรที่จะวางแนวทางปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนผู้หลงกระทำผิดอาญาโดยมุ่งเน้นไปในทางที่จะแก้ไขลักษณะนิสัย ความประพฤติของเด็กและเยาวชนแต่ละรายเป็นกรณีไป ยิ่งกว่าที่จะมุ่งลงโทษเพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นได้มีโอกาสกลับตนเป็นผลเมืองดี โดยคำนึงถึงว่าเด็กและเยาวชนนั้นยังเป็นไม้อ่อนอยู่ สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าผู้ใหญ่ เข้าทำนองที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” นอกจากนี้ปัญหาเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก ถ้าหากพิจารณาให้ลึกซึ้ง ค้นคว้าหาสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจหรือแรงผลักดันอีกหลายประการประกอบด้วย ซึ่งสาเหตุเหล่านั้นอาจจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กเองโดยมาจากสภาพร่างกายหรือจิตใจหรืออาจมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวเด็กและเยาวชนนั้น เช่น ครอบครัวแตกร้าง บิดามารดาไม่สามารถปรองดองกัน ความเป็นอยู่ในการดำรงชีพแร้นแค้นยากจน หรือบิดามารดามีความประพฤติไม่ดี หรือปล่อยปละละเลยขาดการอบรมดูแลเอาใจใส่ หรือสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด แวดล้อมด้วยสิ่งไม่ดีเป็นที่มั่วสุมของพวกทุจจริตมิจฉาชีพหรือพวกเสพยาเสพติดอยู่ในแวดวงของเพื่อนชั่วเหล่านี้ ล้วนมีส่วนชักจูงให้เด็กและเยาวชนนั้นหลงผิดและคล้อยตามได้ง่าย ผลสุดท้ายจึงได้ไปกระทำความผิดขึ้น ในการแก้ไขเยียวยาเด็กและเยาวชนเหล่านี้จึงจำเป็นต้องรู้สาเหตุและแรงจูงใจที่ชักจูงให้กระทำความผิด ประกอบด้วย มิใช่คำนึงถึงข้อเท็จจริงแห่งการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนนั้นว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่เพียงลำพังอย่างเดียว ดังนั้นวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับใช้ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ใหญ่จึงเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่หลงกระทำผิด จำเป็นที่จะต้องมียุติวิธีพิเศษโดยเฉพาะแตกต่างออกไป ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นประกอบด้วย และถึงแม้ว่าจะได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอยู่บ้างในประมวลกฎหมายอาญาของไทย แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติเฉพาะที่มุ่งยึดหลักที่ว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นจะต้องไม่ถือว่าเป็นอาชญากร และไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดี การสงเคราะห์หรือการช่วยเหลือเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยคำนึงถึงอนาคตของเด็กในภายหน้ารวมอยู่ด้วย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ขึ้น เพื่อจัดตั้งศาลขึ้น

พิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่หลงกระทำผิดในทางอาญาขึ้นโดยเฉพาะ รวมทั้งการดำเนินคดีแห่งบางประเภท โดยจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้นเป็นแห่งแรก

ตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวแล้วได้มีข้อความระบุถึงสาเหตุในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนไว้ว่า “เพื่อสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน” และในการพิจารณาคดีมีบทบัญญัติ “ให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็ก ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรม สั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตนเป็นพลเมืองที่ดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ” ซึ่งข้อความดังกล่าวแสดงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนไว้อย่างแจ่มชัดและในทางแฟ้งยังมุ่งที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เยาว์ในคดีส่วนแห่งบางประการไว้ด้วย (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 46, พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 8)

ศาลคดีเด็กและเยาวชนที่จัดตั้งขึ้น มีลักษณะเป็นศาลพิเศษแตกต่างจากศาลชั้นต้นอื่น ๆ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการแก่เด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำผิดไว้ เริ่มแต่ชั้นจับกุม ชั้นสอบสวน ชั้นพิจารณา ตลอดจนการมีคำพิพากษาและคำสั่งไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติพิเศษสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาคดีเด็กและเยาวชนว่า “จะต้องเป็นผู้ซึ่งมีอิริยาสัยและความประพฤติเหมาะสมที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนประกอบด้วย” (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็ก พ.ศ. 2494 มาตรา 15) ซึ่งแม้จะมีการคัดเลือกตัวบุคคลผู้เหมาะสมดังกล่าวแล้วมาทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชนแล้วก็ตาม ก็อาจจะมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากว่า บุคคลผู้เป็นผู้พิพากษาที่ได้รับการคัดเลือกดังกล่าวอาจจะยังคงติดวิธีการหรือแนวความคิดที่มุ่งมั่นหรือมองปัญหาไปในด้านตัวบทกฎหมายเพียงอย่างเดียว โดยลืมนึกถึงถึงปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนนั้น หรืออาจจะขาดความรู้ ความเข้าใจในความรู้สึกของเด็กและเยาวชนนั้นได้ เช่นเป็นผู้ขาดประสบการณ์ในด้านการมีครอบครัว เป็นต้น กฎหมายจึงได้บัญญัติให้มีผู้พิพากษาสมทบขึ้นในศาลคดีเด็กและเยาวชนเพื่อต้องการให้มีบุคคลธรรมดาภายนอกซึ่งไม่ใช่คนกฎหมายได้มีโอกาสมองปัญหาเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดนั้น เช่นเดียวกับมองปัญหาของลูกหลานตนเอง พิจารณาหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขตามสภาพและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลทั่วไปเพื่อช่วยให้ผู้พิพากษาได้ใช้ดุลยพินิจในการมีคำสั่งหรือคำพิพากษาหาแนวทางแก้ไขได้ถูกต้องแท้จริงตามวัตถุประสงค์ในการที่จะให้มีศาลเด็กขึ้น

2. ผู้พิพากษาสมทบ

ผู้พิพากษาสมทบเป็นตำแหน่งซึ่งมีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 18 ตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้นมิได้กำหนดบทวิเคราะห์ศัพท์คำว่า “ผู้พิพากษาสมทบ” ไว้โดยเฉพาะ แต่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบ ฐานะ และการพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ไว้ ผู้พิพากษาสมทบจึงได้แก่บุคคลธรรมดาซึ่งคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการได้คัดเลือก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือ

- (1) มีอายุไม่น้อยกว่าสามสิบปีบริบูรณ์
- (2) มีหรือเคยมีบุตรมาแล้วหรือเคยทำงานเกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์ หรืออบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

(3) ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลคดีเด็กและเยาวชน และหน้าที่ตุลาการ มาแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) มีคุณสมบัติที่จะเป็นข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการฝ่ายตุลาการสามัญได้ตาม กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ เว้นแต่ในเรื่องพื้นความรู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบนั้น จะต้องมิใช่ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 20)

ต่อมาได้มีกฎกระทรวง (พ.ศ. 2494) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ออกตาม ความในมาตรา 5 และมาตรา 20 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 18 ตอนที่ 65 หน้า 1478 ลงวันที่ 23 ตุลาคม 2494 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและพื้นความรู้ในการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบ และใช้ต่อมาจนกระทั่งได้มีการยกเลิกโดย กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2519) ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม 93 หน้า 1 ตอนที่ 9 (ฉบับ พิเศษ) ลงวันที่ 16 มกราคม 2519 ซึ่งมีข้อความใหม่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ให้ยกเลิกกฎกระทรวง (พ.ศ. 2494) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็ก และเยาวชน พ.ศ. 2494

2. ให้คณะกรรมการตุลาการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบตามหลักเกณฑ์ วิธีการและพื้น ความรู้ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

3. บุคคลที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบต้อง

- (1) ได้ยื่นใบสมัครต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนเพื่อสมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบ
- (2) เป็นผู้ได้ประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ หรือที่ กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า
- (3) ได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลคดีเด็กและเยาวชนและหน้าที่ตุลาการ จากคณะกรรมการอบรมซึ่งกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งมาแล้ว

สำหรับบุคคลซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบมาแล้ว ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการอบรมที่จะเสนอคณะกรรมการตุลาการเพื่อพิจารณานำความขึ้นกราบบังคมทูล เพื่อทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบโดยมิต้องรับการอบรมก็ได้

- (4) มีอัตราค่าตอบแทนที่จะปกครองและอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนและ
- (5) แสดงให้เห็นที่พอใจคณะกรรมการอบรมว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษา สมทบได้

4. ในการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบ คณะกรรมการตุลาการอาจเรียกให้คณะกรรมการ อบรมคนหนึ่งคนใดเข้าชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการตุลาการได้

และมีหมายเหตุท้ายกฎกระทรวงฉบับนี้ว่า เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้คือ "เนื่องจากกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบฉบับเดิมได้ประกาศ ใช้มานานแล้ว สมควรปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมแก่กาลสมัย เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมเข้ามาช่วย

เหลืองานของศาลคดีเด็กและเยาวชน อันจะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้”

3. หน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ

หน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบจะแบ่งแยกออกได้เป็น 2 ประการคือ

(1) หน้าที่ตามกฎหมาย ได้แก่หน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ผู้พิพากษาสมทบจะนั่งพิจารณาคดีเรื่องใดนั้น เป็นอำนาจของอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน แล้วแต่ว่าจะเป็นผู้พิพากษาสมทบในศาลใด เป็นผู้กำหนดเวรซึ่งผู้พิพากษาสมทบคนนั้นจะต้องปฏิบัติกร โดยปกติเป็นที่เข้าใจกันว่า เป็นการกำหนดให้เป็นองค์คณะในคดีเรื่องนั้น เมื่อกำหนดให้เป็นองค์คณะในคดีเรื่องใดแล้ว ก็จะต้องนั่งพิจารณาคดีเรื่องนั้นต่อไปจนกว่าจะเสร็จ ซึ่งอาจจะแล้วเสร็จในวันที่นั่งพิจารณาคดีนั้นเอง หรืออาจมีการเลื่อนการพิจารณาคดีเรื่องนั้นไปในวันอื่น แต่ถ้าผู้พิพากษาสมทบผู้นั้นเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ไม่สามารถมานั่งพิจารณาคดีที่ตนเป็นองค์คณะได้ตามกำหนดวันนัดพิจารณา อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน ก็จะกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบคนอื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะแทน เมื่อได้มีการกำหนดให้ผู้พิพากษาสมทบคนใดเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีเรื่องใดแล้ว ก็จะต้องเป็นองค์คณะในการพิพากษาคดีเรื่องนั้นด้วย (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน มาตรา 23)

ในการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 3 บัญญัติว่า “ในท้องที่ใดที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนเปิดดำเนินการแล้ว บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีข้อความแย้งหรือขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ มิให้ใช้บังคับในท้องที่นั้นในส่วนที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน” พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 5 บัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่กรณีเกี่ยวกับเรื่องเด็กและเยาวชนเท่าที่ไม่แย้งหรือขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน” ดังนั้นในการพิจารณาพิพากษาคดีจึงต้องคำนึงถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้นด้วย

การเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี

ก. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนมาตรา 19 บัญญัติว่า “อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนคนใดคนหนึ่ง มีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 21, 22 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม” ซึ่งหมายความว่าในการพิจารณาพิพากษาคดีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษานายเดียวตามที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 21 และมาตรา 22 พระธรรมนูญศาลยุติธรรมนั้น อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือผู้พิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชนแต่ละคนมีอำนาจเช่นนั้นด้วย ซึ่งมีผลให้สามารถพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือคดีอาญาที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับได้แต่จะพิพากษาลงโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือนหรือปรับเกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับซึ่งโทษจำคุกหรือปรับนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งสองอย่างเกินอัตราที่กล่าวแล้วไม่ได้จากบท

บัญญัติของกฎหมายในมาตรานี้ ทำให้ไม่จำเป็นต้องมีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะในคดีที่มีอัตราโทษดังกล่าวข้างต้น ซึ่งคดีที่มีอัตราโทษดังกล่าวแล้ว ถ้าอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนเห็นว่าคดีมีลักษณะอันสมควรที่จะให้ได้รับการพิจารณาให้รอบคอบยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เด็กที่กระทำความผิดเคยเป็นเด็กดีแต่ต่อมาความประพฤติได้เปลี่ยนไปในทางก้าวร้าว หรือมีพฤติกรรมหนักไปในทางลักขโมยจนติดเป็นนิสัย เพื่อที่จะค้นคว้าหาสาเหตุแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม หรือฟังความเห็นเพิ่มขึ้น อาจจะสั่งให้ผู้พิพากษาสมทบคนหนึ่งโดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นชายหรือหญิงนั่งพิจารณาคดีนั้นร่วมกับตนเองหรือกับผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนโดยกำหนดให้เป็นองค์คณะก็ได้ และการพิจารณาพิพากษาคดีคงมีอำนาจจำกัดไม่เกินอำนาจของผู้พิพากษานายเดียวดังกล่าวแล้ว การสั่งผู้พิพากษาสมทบมาร่วมเป็นองค์คณะนี้ไม่ทำให้อำนาจในการพิพากษาเพิ่มขึ้น

ข. ภายใต้บังคับของมาตรา 19 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ตามที่กล่าวมาแล้วในข้อ ก. การพิจารณาคดีอื่น ๆ ในศาลคดีเด็กและเยาวชนต้องมีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า 2 คน และผู้พิพากษาสมทบอีก 2 คน ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรี 1 คน จึงเป็นองค์คณะพิจารณาคดีได้ มีข้อสังเกตว่ากฎหมายใช้คำว่าผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า 2 คน ดังนั้นจำนวนองค์คณะที่เป็นผู้พิพากษาจึงอาจมากกว่า 2 คนก็ได้ แต่จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาสมทบกฎหมายใช้คำว่า “อีก 2 คน” จึงมีความหมายว่ามีจำนวนผู้พิพากษาสมทบ 2 คนเท่านั้น

ส่วนในการพิพากษาคดีนั้น ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่เป็นองค์คณะพิจารณาคดีที่มีความเห็นเป็นเสียงข้างมากเป็นองค์คณะพิพากษาคดีได้ (พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 18) มีข้อสังเกตว่าองค์คณะพิพากษาคดีที่มีเสียงข้างมากนี้ กฎหมายไม่ได้ระบุบังคับว่าจะต้องมีผู้พิพากษาสมทบที่เป็นสตรีรวมอยู่ด้วยดังเช่นองค์คณะในการพิจารณาคดี ดังนั้นถ้าความเห็นเสียงข้างมากเป็นผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่เป็นชายทั้งหมดก็ยังคงเป็นองค์คณะพิพากษาคดีได้

การประชุมปรึกษาชี้ขาดในคดีอาญา

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 46 วางหลักในการพิพากษาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชนไว้ว่า “ให้ศาลคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กซึ่งควรจะได้รับการศึกษาอบรม สั่งสอน และสงเคราะห์ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการที่จะลงโทษ และให้ศาลคำนึงถึงบุคลิก ลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กและเยาวชนซึ่งแตกต่างกันเป็นคน ๆ ไป และลงโทษหรือใช้วิธีการให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชน และพฤติการณ์เฉพาะเรื่องแม่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะได้อำนาจพิจารณาร่วมกัน” ดังนั้นในการพิพากษาคดีอาญาทุกเรื่องจึงพึงระลึกถึงหลักดังกล่าวข้างต้นไว้เสมอ และศาลคดีเด็กและเยาวชนจะพิพากษาหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนได้ต่อเมื่อได้รับทราบรายงานและความเห็นของผู้อำนวยการสถานพินิจ ถ้าผู้อำนวยการสถานพินิจขอแถลงการณ์ด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือให้ศาลรับไว้ประกอบการพิจารณา ในการนี้ผู้อำนวยการสถานพินิจ จะเสนอแนะว่าควรลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างใดก็ได้ (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 58)

ในการประชุมปรึกษาเพื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสเป็นประธาน และให้ประธานของที่ประชุมนั้นถามความเห็นของผู้พิพากษาสมทบก่อน (พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา

คดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 60) ถ้าในการประชุมนั้นมีคะแนนเสียงเท่ากันหาเสียงข้างมาก ไม่ได้ให้ผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยมากกว่าผู้พิพากษาซึ่งมีความเห็นเป็นผลร้ายแก่จำเลยน้อยกว่า (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84)

การประชุมปรึกษาชี้ขาดในคดีแพ่ง

ผู้อำนวยการสถานพินิจ มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับผู้เยาว์ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจได้เช่นเดียวกับที่พนักงานอัยการมีอยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (มาตรา 67 วิ. เด็ก) ก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ฟังความเห็นของผู้ผู้อำนวยการสถานพินิจ ที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีสิทธิที่จะแถลงต่อสู้และนำพยานมาสืบหักล้าง ศาลมีอำนาจตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจ ที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้กำกับผู้ใช้อำนาจปกครอง และให้รายงานต่อศาลเป็นครั้งคราว ผู้กำกับผู้ใช้อำนาจปกครองมีอำนาจหน้าที่ตามที่ศาลสั่ง และโดยเฉพาะให้มีหน้าที่สอดส่องว่า ผู้ใช้อำนาจปกครองได้กระทำการเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์หรือไม่แล้วรายงานต่อศาล (มาตรา 69 วิ. เด็ก) ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรจะตั้งบุคคลอื่นนอกจากบิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง ศาลจะตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจ ที่ผู้เยาว์นั้นอยู่ในเขตอำนาจเป็นผู้ปกครองก็ได้ (มาตรา 7 วิ. เด็ก)

คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแพ่งนั้นต้องบังคับตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก และฝ่ายข้างมากต้องไม่น้อยกว่า 2 คน ถ้าผู้พิพากษาคนใดมีความเห็นแย้งก็ให้เขียนใจความของความเห็นแย้งลงไว้ในสำนวน (มาตรา 140(2) วิ.แพ่ง ประกอบด้วยมาตรา 5 วิ.เด็ก)

ในคดีแพ่งที่มีผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะ การออกเสียงลงคะแนนอาจมีเสียงเท่ากัน จึงจำเป็นที่อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนจะต้องตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อในคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพื่อให้ได้เสียงข้างมาก (มาตรา 10(4) ข้อ (1) พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ประกอบด้วยมาตรา 25 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน)

(2) หน้าที่อื่น ๆ นอกจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบยังมีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือในกิจการงานด้านต่าง ๆ ของศาลคดีเด็กและเยาวชนตามกำลังความสามารถของตน ดังปรากฏตามเหตุผลท้ายกฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2519) "เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมเข้ามาช่วยเหลืองานของศาลคดีเด็กและเยาวชน อันจะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนยิ่งขึ้น" ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนขึ้นนั้นจำเป็นต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูการฝึกฝนวิชาชีพ นอกจากจะอาศัยงบประมาณแผ่นดินส่วนหนึ่งแล้ว ศาลคดีเด็กแต่ละแห่งยังต้องพยายามช่วยตัวเองด้วยการจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์เด็กและเยาวชนขึ้น เพื่อนำดอกผลมาใช้จ่ายสมทบในการฝึกอบรมและการสงเคราะห์ภายหลังปลดปล่อย ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากผู้พิพากษาสมทบของศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นเป็นอย่างมาก

4. อื่น ๆ

การดำรงตำแหน่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบ จะมีกำหนดระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อพ้นตำแหน่งไปแล้วอาจจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้ ในกรณีนี้อาจได้รับการยกเว้นมิต้องรับการอบรมอีกก็ได้

การเข้ารับตำแหน่ง ก่อนเข้ารับตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบจะต้องสาบานหรือปฏิญาณตัวต่อหน้าอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชน ซึ่งตนจะเข้าสังกัดว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ เมื่อได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการซึ่งกฎหมายกำหนดข้างต้นแล้ว ผู้พิพากษาสมทบจึงจะเริ่มเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ (พระราชบัญญัติจัดตั้งฯ พ.ศ. 2494 มาตรา 20)

ฐานะของผู้พิพากษาสมทบ ในการปฏิบัติหน้าที่นั้นผู้พิพากษาสมทรมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำงานฝ่ายตุลาการตามความหมายของกฎหมายลักษณะอาญา (พระราชบัญญัติจัดตั้งฯ พ.ศ. 2494 มาตรา 21) ซึ่งในปัจจุบันนี้คือประมวลกฎหมายอาญา หมายความว่า ผู้พิพากษาสมทบในการปฏิบัติหน้าที่มีฐานะเหนือกว่าบุคคลธรรมดา ทั้งในด้านการได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายและในด้านความรับผิดชอบเมื่อกระทำผิดกฎหมายในตำแหน่งหน้าที่ เช่น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 136 ถ้าบุคคลใดดูหมิ่นผู้พิพากษาสมทบซึ่งกระทำการตามหน้าที่หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งในขณะเดียวกันประมวลกฎหมายอาญามาตรา 393 บัญญัติว่า ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกิน 1 พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จะเห็นได้ว่าจากการมีฐานะเป็นผู้พิพากษาสมทบผู้ที่กระทำผิดต่อได้รับโทษหนักยิ่งขึ้นกว่าการกระทำผิดต่อบุคคลธรรมดา และตามประมวลกฎหมายอาญาได้มีกำหนดความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมไว้ ถ้าผู้พิพากษาสมทบกระทำผิดในหน้าที่ก็จะต้องได้รับโทษหนักขึ้นกว่าบุคคลธรรมดาเช่นกัน เช่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 148 บัญญัติไว้ว่าผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ช่มชู้ใจหรือจงใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 2 พัน ถึง 4 หมื่นบาท หรือประหารชีวิตเป็นต้น

การพ้นจากตำแหน่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 22 บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาสมทบพ้นจากตำแหน่งในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ออกตามวาระหรือขาดคุณสมบัติตามมาตรา 20
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ล้มละลาย
- (5) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
- (6) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกเพราะขาดการปฏิบัติหน้าที่
- (6) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกเพราะขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวลาที่กำหนดถึง 3 ครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเพราะกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุที่ข้าราชการฝ่ายตุลาการอาจต้องถูกถอดถอนจากตำแหน่งได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

บุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาสมทบนั้นจะต้องมิใช่ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา หรือทนายความ อยู่ในขณะที่จะได้รับแต่งตั้ง” ในกรณีที่บุคคลนั้นได้รับ

แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในภายหลังจากการที่ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบแล้ว กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ผู้พิพากษาสมทบผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไว้ด้วย แต่ในทางปฏิบัติเป็นที่เข้าใจและถือกันว่าจะต้องพ้นจากตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเช่นกัน และในการขาดการปฏิบัติหน้าที่ตามเวลาที่กำหนดถึง 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควรนั้น มิได้หมายความว่าต้องขาดการปฏิบัติหน้าที่ 3 ครั้งติดต่อกันไป เพราะกฎหมายใช้คำว่า เวรที่กำหนดถึง 3 ครั้ง ดังนั้นจึงเป็นข้อที่ควรจะต้องระวัง ถ้าไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้จะต้องแจ้งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ตนสังกัดนั้นในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบในงานของศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นทราบ

5. ข้อสังเกต

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบนั้น นอกจากที่มีตัวบทกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงแล้วประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการที่คณะกรรมการตุลาการได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นข้อแนะนำและแนวทางปฏิบัติหน้าที่ราชการศาลยุติธรรมและการครองตนในสังคมของผู้พิพากษา โดยให้ถือปฏิบัติรวมทั้งผู้พิพากษาสมทบด้วย ได้มีข้อกำหนดให้นำประมวลจริยธรรมดังกล่าวข้างต้นมาบังคับใช้โดยอนุโลมเท่าที่จะพึงใช้บังคับได้ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้พิพากษาสมทบจึงต้องอยู่ในกรอบของอุดมการณ์ของผู้พิพากษารวมทั้งการดำรงตนด้วย แต่ถ้ากิจการใดที่ผู้พิพากษาสมทบได้กระทำอยู่ก่อนเข้ามาเป็นผู้พิพากษาสมทบก็ย่อมดำเนินกิจการดังกล่าวต่อไปได้ เช่นสามารถเป็นกรรมการผู้จัดการ ที่ปรึกษาหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท ห้างร้าน หรือธุรกิจของเอกชนซึ่งแสวงหากำไรหรือเป็นกรรมการ สมาชิก เจ้าหน้าที่ของสมาคม สโมสร ชมรม หรือองค์การใด ๆ ได้ แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้พิพากษาสมทบจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตเที่ยงธรรม และปราศจากอคติ ในการร่วมนั่งพิจารณาคดีต้องสำรวมตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และวางตนเป็นกลาง ในการปรึกษาคดีกับผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบต้องให้ข้อคิดเห็นและเหตุผลประกอบ ต้องเคารพและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน โดยละวางเสียซึ่งอคติทั้งปวง หากมีเหตุที่จะพึงถอนตัวจากการนั่งพิจารณาคดีเรื่องใด ต้องแจ้งให้ผู้พิพากษาทราบและต้องรักษาความลับของทางราชการ เป็นต้น ซึ่งข้อกำหนดต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจช่วยให้ผู้พิพากษาสมทบปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษา ทั้งนี้เพื่อให้คู่ความและบุคคลทั่วไปมีความเชื่อถือ ศรัทธา ไว้วางใจในการประสาทความยุติธรรมของศาล ทั้งในฐานะที่เป็นสถาบันและตัวบุคคล ถ้าผู้พิพากษาสมทบมิได้ดำรงให้อยู่ในกรอบแห่งจริยธรรมข้าราชการตุลาการแล้วย่อมไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ตามความมุ่งหมายตามกฎหมายได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ที่จะมาเป็นผู้พิพากษาสมทบนั้น นอกจากจะมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ยังจะต้องเป็นบุคคลผู้เปี่ยมไปด้วยเมตตาธรรม คุณธรรม และพร้อมที่จะอุทิศกำลังกาย กำลังทรัพย์ และเวลาให้แก่งานในหน้าที่ของตนอย่างแท้จริง ซึ่งผลตอบแทนที่ได้รับนั้นเป็นเพียงนามธรรมเท่านั้น จึงเป็นบุคคลที่ควรได้รับการยกย่องและนับถือเป็นอย่างยิ่ง

ปฐมเหตุและประวัติความเป็นมา
ในการจัดตั้งศาลแขวงนนทบุรี

ปฐมเหตุและประวัติความเป็นมา ในการจัดตั้งศาลแขวงนนทบุรี

* ประทีป ปิตส์นัต

การจัดตั้งศาลแขวงนนทบุรี เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงยุติธรรมที่จะขยายการจัดตั้งศาลแขวงเพิ่มขึ้น โดยได้พิจารณาเห็นว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ชิดกรุงเทพมหานครมากที่สุด หรือที่เรียกว่าเมืองปริมณฑล มีการแผ่ขยายเขตตัวเมืองอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีประชากรจำนวนมากกับมีสถิติคดีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ขึ้นสู่ศาลเพิ่มมากขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจและจำนวนประชากร แต่จังหวัดนนทบุรีมีเพียงศาลจังหวัดแห่งเดียวเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระคดีความของศาลจังหวัด กระทรวงยุติธรรมจึงเห็นสมควรให้เปิดทำการศาลแขวงในจังหวัดนนทบุรีขึ้น เพื่อทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงให้เสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 ก็บัญญัติให้ตั้งศาลแขวงตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมขึ้นในทุกจังหวัด ในจังหวัดหนึ่งจะมีศาลแขวงกี่ศาล และมีเขตอำนาจเพียงใด และจะเปิดทำการได้เมื่อใด ให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับศาลแขวงนนทบุรีได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเขตอำนาจและวันเปิดทำการของศาลแขวงในจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2532 ขึ้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 106 ตอนที่ 23 ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2532 สาระสำคัญแห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มาตรา 4 กำหนดว่า “ในจังหวัดนนทบุรีให้มีศาลแขวงหนึ่งศาล มีเขตอำนาจในอำเภอทุกอำเภอ และเปิดทำการตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2532 เป็นต้นไป”

จากการศึกษา สภาพภูมิศาสตร์ จะเห็นได้ว่าจังหวัดนนทบุรีซึ่งเป็นเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานครนั้น ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย มีอาณาเขตเนื้อที่ 623.75 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 525,475 คน

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เขตดุสิต เขตบางเขนไปจนถึงจังหวัดปทุมธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครปฐม

เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านแบ่งพื้นที่ของจังหวัดออกเป็นสองส่วน คือ มฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก จึงทำให้สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีคูคลอง ปัจจุบันพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งอดีตเคยเป็นสวนผลไม้ต่าง ๆ และมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ก็ค่อยแปรเปลี่ยนเป็นที่อยู่อาศัย มีการจัดสรรที่ดินและก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมขึ้นอย่างหนาแน่น

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ คือ

1. อำเภอเมืองนนทบุรี
2. อำเภอปากเกร็ด
3. อำเภอบางกรวย
4. อำเภอบางบัวทอง
5. อำเภอบางใหญ่
6. อำเภอไทรน้อย

สภาพเศรษฐกิจ ของจังหวัดนนทบุรี โดยส่วนรวมขึ้นอยู่กับผลิตผลทางเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำสวนผลไม้และสวนผัก แต่เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีน้ำบริบูรณ์ทำให้เกษตรกรสามารถทำนาได้สองครั้งต่อปี อาชีพที่สำคัญคือการค้าขายและการประกอบอุตสาหกรรม ใหญ่เล็กเป็นจำนวนมาก

สำหรับสถิติคัตู้ขึ้นสู่ศาลจังหวัดนนทบุรีในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าในปี พ.ศ. 2529 มีคัตู้ขึ้นสู่ศาลทั้งสิ้น 6,982 คัตู้ แยกเป็นคัตู้อาญา 5,005 คัตู้ คัตู้แพ่งและคัตู้ล้มละลายรวม 1,977 คัตู้ จำนวนคัตู้อาญา 5,005 คัตู้ นั้น เป็นคัตู้ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง 2,067 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 29.60 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด ส่วนคัตู้แพ่งและคัตู้ล้มละลาย จำนวน 1,977 คัตู้ นั้น เป็นคัตู้แพ่งที่มีทุนทรัพย์ อยู่ในอำนาจศาลแขวงจำนวน 143 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.05 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด เมื่อคิดรวมแล้วมีคัตู้แพ่งและคัตู้อาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงจำนวน 2,210 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 31.65 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด

ในปี พ.ศ. 2530 มีคัตู้ขึ้นสู่ศาลทั้งสิ้น 8,086 คัตู้ แยกเป็นคัตู้อาญา 5,957 คัตู้ คัตู้แพ่งและคัตู้ล้มละลายรวม 2,129 คัตู้ สำหรับคัตู้อาญา 5,957 คัตู้ นั้น เป็นคัตู้ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง 2,853 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 35.28 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด ส่วนคัตู้แพ่งและคัตู้ล้มละลาย จำนวน 2,129 คัตู้ นั้น เป็นคัตู้แพ่งที่มีทุนทรัพย์อยู่ในอำนาจศาลแขวงจำนวน 171 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.11 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด เมื่อคิดรวมแล้วมีคัตู้แพ่งและคัตู้อาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงจำนวน 3,024 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 37.40 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด

ส่วนสถิติในปี พ.ศ. 2531 มีคัตู้ขึ้นสู่ศาลทั้งสิ้น 7,925 คัตู้ แยกเป็นคัตู้อาญา 5,791 คัตู้ คัตู้แพ่งและคัตู้ล้มละลายรวม 2,134 คัตู้ สำหรับคัตู้อาญาจำนวน 5,791 คัตู้ นั้นเป็นคัตู้ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง 3,033 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 38.27 ของคัตู้ทั้งหมดที่ขึ้นสู่ศาล ส่วนคัตู้แพ่งและคัตู้ล้มละลาย จำนวน 2,134 คัตู้ นั้น เป็นคัตู้แพ่งที่มีทุนทรัพย์อยู่ในอำนาจศาลแขวง จำนวน 181 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.28 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด เมื่อคิดรวมแล้วมีคัตู้แพ่งและคัตู้อาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงจำนวน 3,214 คัตู้ หรือคิดเป็นร้อยละถึง 40.55 ของคัตู้ที่ขึ้นสู่ศาลทั้งหมด

สถิติคดีที่ขึ้นสู่ศาลในปี พ.ศ. 2529-2531

ปี พ.ศ.	คดีอาญานอก อำนาจศาลแขวง	คดีอาญาใน อำนาจศาลแขวง	คดีแพ่งนอก อำนาจศาลแขวง	คดีแพ่งใน อำนาจศาลแขวง	รวม
2529	2,938	2,067	1,834	143	6,982
2530	3,104	2,853	1,958	171	8,086
2531	2,758	3,033	1,953	181	7,925

จากข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ ประชากรและจำนวนสถิติคดีทั้งหมดของศาลจังหวัดนนทบุรีดังกล่าว จะเห็นได้ว่าจังหวัดนนทบุรีมีลักษณะเป็นเมืองเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมทั้งมีทำเลที่ตั้งเป็นเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานครด้วย จึงต้องรองรับการขยายตัวของเมืองหลวง และการหลั่งไหลของจำนวนประชากรที่เข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและพาณิชยกรรม อันเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ปริมาณคดีของศาลมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การที่ศาลจังหวัดนนทบุรีต้องรับภาระทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาทั้งคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง และคดีที่มีทุนทรัพย์หรืออัตราโทษสูง ซึ่งมีปัญหาข้อพิพาทยุ่งยากซับซ้อนคละปนกันไปเช่นนี้ ก่อให้เกิดปัญหาและยากต่อการบริหารงานศาลทั้งทางด้านตุลาการและธุรการให้ได้ผลเต็มประสิทธิภาพได้ จากสถิติคดีในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2529-2531 ที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีคดีแพ่งและคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงถึงเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนคดีทั้งหมดที่ขึ้นสู่ศาล ดังนั้นการที่กระทรวงยุติธรรมดำเนินการจนกระทั่งมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปิดทำการศาลแขวงนนทบุรีขึ้นเพื่อแยกคดีแพ่งและคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงออกไปจากศาลจังหวัด จึงก่อให้เกิดผลดีดังนี้

1. ประชาชนในเขตจังหวัดนนทบุรีจะได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและจะได้รับผลปฏิบัติในทางคดีเท่าเทียมกับประชาชนในท้องที่มีศาลแขวงเปิดทำการแล้วอย่างแท้จริง
2. ทำให้การบริหารงานศาลทั้งทางด้านตุลาการและธุรการมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
3. ช่วยขจัดปัญหาความสับสนเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความให้แก่ผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ธุรการของแต่ละศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเกิดผลดีแก่ผู้พิพากษาในอันที่จะมีสมาธิและเวลาในการพิจารณาพิพากษาคดีที่มีปัญหาข้อพิพาทยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างพิถีพิถันและละเอียดรอบคอบยิ่งขึ้น
4. จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการเร่งรัดการพิจารณาพิพากษาและการบังคับคดีให้เสร็จไปโดยรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เพราะการให้ความยุติธรรมที่ล่าช้า แท้จริงแล้วเป็นการอำนวยความสะดวกไม่ยุติธรรมอย่างหนึ่ง

การดำเนินคดีอาญาในศาลแขวง

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.libra.coj.go.th)

การดำเนินคดีอาญาในศาลแขวง

* ประทีป ปิตินันต์

ศาลแขวงเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีที่ต้องการความสะดวกรวดเร็วยิ่งกว่าการพิจารณาพิพากษาคดีโดยปกติธรรมดาทั่วไป ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิดทางอาญาเริ่มตั้งแต่ชั้นจับกุมผู้ต้องหาจนถึงชั้นพิจารณาพิพากษาคดีของศาล กฎหมายจึงกำหนดให้มีวิธีการพิจารณาคดีเป็นพิเศษสำหรับคดีอาญาแตกต่างไปจากการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาในศาลธรรมดาพอสมควรได้เป็นลำดับดังนี้

การควบคุมผู้ต้องหา เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาให้การปฏิเสธพนักงานสอบสวนจะต้องรีบสอบสวนโดยเร็ว แล้วส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายในเวลา 72 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกจับ หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหาพนักงานสอบสวนจะต้องนำผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลโดยไม่ต้องทำการสอบสวน และยื่นฟ้องด้วยวาจา หากผู้ต้องหายังคงรับสารภาพชั้นศาล ศาลก็จะพิพากษาคดีให้เสร็จไปโดยเร็ว คือ จะทำคำพิพากษาและอ่านให้คู่ความฟังในวันที่ยื่นฟ้องทันที แต่ถ้าผู้ต้องหากลับคำให้การคือให้การปฏิเสธ ศาลก็จะสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนไป เพื่อให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป

การมัดฟ้อง ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลได้ทันภายในเวลา 72 ชั่วโมง ดังกล่าวข้างต้น พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี กล่าวคือ ถ้าพนักงานสอบสวนยังไม่สามารถส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องภายในเวลา 72 ชั่วโมง เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจะต้องยื่นคำร้องขอมัดฟ้องต่อศาล เพื่อขออนุญาตเลื่อนการฟ้องคดีไปฟ้องในคราวหน้า แต่ถ้าพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปให้พนักงานอัยการแล้ว แต่พนักงานอัยการไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้ทันภายในเวลา 72 ชั่วโมง ก็เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องยื่นคำร้องขอมัดฟ้องต่อศาล การมัดฟ้องคราวแรกจะต้องกระทำภายในระยะเวลา 72 ชั่วโมงนับแต่มีการจับกุมผู้ต้องหาและขอมัดฟ้องได้ไม่เกิน 5 คราว ๆ ละไม่เกิน 6 วัน ในการขอมัดฟ้องคราวที่ 1 ถึงคราวที่ 3 นั้น ผู้ร้องเพียงแต่ยื่นคำร้องต่อศาลพร้อมกับบรรยายเหตุจำเป็นหรือพฤติการณ์ที่จำต้องมัดฟ้องคดีแต่ละครั้ง ศาลอาจจะเรียกพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาชี้แจงเหตุจำเป็นหรือเรียกพยานมาเบิกความประกอบก็ได้แล้วจึงพิจารณาสั่งคำร้องนั้นว่าจะอนุญาตให้มัดฟ้องหรือไม่ หรือจะอนุญาตไม่ถึง 6 วันตามคำร้องก็ได้ ส่วนการมัดฟ้องคราวที่ 4 หรือ 5 นั้น กฎหมายบังคับว่าผู้ร้องจะต้องแสดงถึงเหตุจำเป็นที่ต้องขอมัดฟ้องและนำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจแก่ศาล ศาลจึงจะอนุญาตให้มัดฟ้องต่อไปได้ สรุปแล้ว พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะขอมัดฟ้องได้ 5 คราว ๆ ละ 6 วัน รวมแล้วไม่เกิน 30 วัน เมื่อรวม

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงนนทบุรี

กับการควบคุมตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนอีก 72 ชั่วโมง หรือ 3 วันดังกล่าวข้างต้นแล้วเป็นระยะเวลาทั้งสิ้นไม่เกิน 33 วัน หากพนักงานอัยการฟ้องคดีพันกำหนดเวลาผิดฟ้อง จะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมอัยการ มิฉะนั้นแล้วจะฟ้องผู้ต้องหาไม่ได้

การฝากขัง เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมจะครบ 72 ชั่วโมง นับแต่ระยะเวลาที่ถูกจับกุมแล้ว แต่ยังไม่สามารถส่งผู้ต้องหาได้ทันภายในเวลา 72 ชั่วโมง พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณีก็จะนำตัวผู้ต้องหามาศาลเพื่อขอให้ออกหมายขังพร้อมกับการขอผิดฟ้อง การผิดฟ้องจึงอาจขอฝากขังมาในคำร้องเดียวกันได้ และขอขังได้เท่ากับระยะเวลาผิดฟ้อง หากศาลไม่อนุญาตให้ผิดฟ้องก็ไม่อนุญาตให้มีการฝากขัง แต่ถ้าอนุญาตให้ผิดฟ้องได้ก็วันก็จะให้ฝากขังได้จำนวนวันเท่ากันหนึ่ง แม้ศาลจะอนุญาตให้ผิดฟ้องแล้วก็ตาม ศาลอาจสั่งไม่อนุญาตให้ฝากขังเลยก็ได้เพราะไม่มีกฎหมายบังคับ ในวันฝากขังถ้าผู้ต้องหาป่วยมาศาลไม่ได้ ผู้ร้องต้องมีหลักฐาน เช่น ใบรับรองแพทย์ มาแสดงประกอบ แต่ถ้าผู้ต้องหาได้รับประกันตัวชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาที่ไม่ต้องมาศาลในวันฝากขังและผู้ร้องเพียงแต่ยื่นคำร้องขอผิดฟ้องไม่ต้องขอฝากขังด้วย เพราะผู้ต้องหาไม่ได้ถูกคุมขังอยู่ เมื่อศาลอนุญาตให้ฝากขังแล้ว ศาลจะสั่งให้ออกหมายขังหรือมอบตัวผู้ต้องหาให้ผู้ร้องรับตัวไปควบคุมเองก็ได้ สุดท้ายจะเห็นสมควร อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ต้องหาถูกควบคุมโดยคำสั่งศาลแล้ว ไม่ว่าผู้ต้องหาจะตกอยู่ในความควบคุมของฝ่ายใด ศาลก็มีอำนาจพิจารณาสั่งปล่อยชั่วคราวได้

การฟ้องคดี ผู้ฟ้องอาจจะเป็นผู้เสียหายหรือพนักงานอัยการก็ได้ และจะฟ้องด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ แต่ถ้าจำเลยร้องขอหรือศาลเห็นสมควร จะสั่งให้ฟ้องเป็นหนังสือก็ได้ ในทางปฏิบัติ กรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าเป็นคดีที่จำเลยรับสารภาพและเป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยากโจทก์จะฟ้องด้วยวาจา ถ้าเป็นคดีที่จำเลยปฏิเสธหรือมีข้อยุ่งยาก มีพยานหลักฐานจำนวนมาก โจทก์จะฟ้องเป็นหนังสือ ส่วนกรณีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ มักจะทำเป็นหนังสือ เพราะศาลต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อน

คำให้การจำเลย ไม่ว่าโจทก์จะฟ้องด้วยวาจาหรือหนังสือก็ตาม จำเลยมีสิทธิจะให้การด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ ในกรณีให้การด้วยวาจา ศาลจะบันทึกใจความสำคัญไว้เป็นหลักฐาน

การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล ศาลแขวงเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่มีอัตราโทษเล็กน้อย คือ มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งโทษทั้งสองอย่างไม่เกินอัตราดังกล่าว การพิจารณากฎหมายจึงกำหนดวิธีการโดยรวบรัดรวดเร็วเป็นพิเศษ ผู้พิพากษานายเดียวมีอำนาจนั่งพิจารณาคดีได้โดยตลอดไม่ต้องมีองค์คณะ การบันทึกคำเบิกความของพยานศาลเพียงแต่บันทึกเหตุการณ์ที่เป็นสาระสำคัญโดยย่อ

การพิพากษา คดีที่อยู่ในอำนาจศาลแขวง คำพิพากษาหรือคำสั่งจะทำด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้ แต่ถ้าทำด้วยวาจาก็ให้บันทึกไว้พอได้ใจความ ในการทำคำพิพากษาผู้พิพากษานายเดียวมีอำนาจลงลายมือชื่อในคำพิพากษาได้ แต่จะลงโทษจำคุกเกินกว่า 6 เดือน หรือปรับเกินกว่า 10,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับเกินอัตราโทษดังกล่าวไม่ได้ หากจะลงโทษเกินกำหนดดังกล่าวต้องให้ผู้พิพากษาอีกนายหนึ่งตรวจสำนวนและลงลายมือชื่อเป็นองค์คณะด้วย

การอุทธรณ์ เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วคู่ความย่อมมีสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายได้เสมอ ส่วนการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้นกฎหมายห้ามมิให้อุทธรณ์ เว้นแต่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลย ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก ลงโทษจำคุกแต่รอการลงโทษไว้ หรือพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือลงโทษปรับเกินกว่า 500 บาท ดังนี้ คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ส่วนการฎีกา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงไม่ได้บัญญัติไว้ ฉะนั้นเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาคดีแล้วคู่ความจะฎีกาได้หรือไม่ หรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นฎีกาจะกระทำการอย่างไร มีขั้นตอนเป็นประการใดบ้างนั้นย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 216 ถึง 225

กรณีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า วิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดขึ้นเป็นกรณีพิเศษในศาลแขวงแตกต่างไปจากวิธีพิจารณาความอาญาในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด กล่าวคือ มีการลดขั้นตอนต่าง ๆ ออกจากวิธีพิจารณาความอาญาธรรมดาทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว ซึ่งนอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาลดความล่าช้าในการพิจารณาพิพากษาคดีลงได้แล้ว ยังช่วยให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมได้รับความสะดวกและประหยัดเวลาในการติดต่อราชการศาลมากยิ่งขึ้น.

การส่งคำคู่ความและเอกสาร
โดยเจ้าพนักงานศาล

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาล
(www.library.cj.90.th)

การส่งคำคู่ความและเอกสารโดยเจ้าพนักงานศาล

* นายมานัส เหลืองประเสริฐ

ความจริงเรื่องนี้ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร เจ้าพนักงานศาลต้องส่งหมายตามคำสั่งศาลอยู่แล้ว คือนำหมายไปส่งตามคำสั่งที่เขียนไว้ ถ้าส่งไม่ถูกต้อง ศาลก็จะให้แก้ไขโดยส่งด้วยวาจา ให้ไปส่งใหม่จนกว่าจะถูกใจ ปัญหาทั้งหมดไป แต่สำหรับศาลที่มีหมายต้องส่งเป็นจำนวนมาก หรือต้องส่งหมายแทนศาลอื่น ย่อมไม่อาจที่จะแก้ปัญหาก็จะรายได้ นอกจากนี้ความผิดพลาดในการส่งหมายของเจ้าพนักงานศาลจะยิ่งมีมากขึ้น หากเจ้าหน้าที่ผู้ยื่นฟ้องจะเข้ามาทำงานใหม่

มีเจ้าหน้าที่ศาลหลายคนเข้ามาทำงานใหม่ มาสอบถามถึงวิธีการส่งหมายว่าควรจะมีหลักการอย่างไร เพื่อให้สะดวกแก่การจดจำ และง่ายต่อการปฏิบัติ ผู้เขียนจึงได้แนะนำไปดังนี้

1. ขณะรับหมายไปนั้นให้ตรวจดูคำสั่งศาลให้ละเอียดรอบคอบว่า ศาลสั่งให้นำหมายอะไรไปส่ง มีเอกสารหรือคำคู่ความอะไรบ้าง เช่น ให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง หรือหมายนัดไต่สวนมูลฟ้อง และสำเนาคำฟ้อง เป็นต้น

2. ศาลสั่งให้ส่งโดยวิธีใด ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ และเกิดปัญหามาก โดยทั่ว ๆ ไปวิธีการส่งหมายที่ศาลสั่งนั้นจะมี 3 วิธี คือ

ก. ให้ส่งโดยวิธีธรรมดา

ข. สั่งว่า การส่งหากไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด

ค. สั่งว่า ถ้าไม่มีผู้รับโดยชอบ และไม่ปรากฏว่า จำเลยมีภูมิลำเนาแห่งอื่นให้ปิดหมาย

วิธีการส่งหมายไม่ว่าจะเป็นวิธีใดก็ตาม มีหลักพื้นฐานอยู่ว่า จะต้องส่งในเวลากลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก และจะต้องได้ความว่า บ้านเลขที่ ที่ระบุไว้ในหมายนั้นเป็นภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของคู่ความหรือบุคคลซึ่งระบุในคำคู่ความนั้น

สำหรับการส่งโดยวิธีที่ 1 คือการส่งหมายโดยวิธีธรรมดานั้น หมายถึง คำสั่งศาลจะเขียนไว้ลอม ๆ ว่า “ให้ส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องให้จำเลยแก่ โดยให้โจทก์มานำส่งภายใน...”

กรณีนี้มีหลักเกณฑ์การส่งดังนี้

ก. ส่งในเวลากลางวัน และได้ความว่าบ้านหลังนั้นเป็นภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของผู้ยื่น

ข. คู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายยอมรับหมายไว้ด้วยตนเอง

ค. ไม่พบคู่ความหรือผู้มีชื่อแต่มีคนอื่นที่อาศัยอยู่ในที่นั้น หรือทำงานอยู่ในสำนักทำการงานนั้น อายุเกิน 20 ปี ยอมรับหมายไว้แทนก็ให้ส่งได้ เว้นแต่คู่ความฝ่ายปักษ์รับแทนไม่ได้

ง. พบคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมาย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงาน แต่ปฏิเสธไม่ยอมรับ โดยปราศจากเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย เจ้าพนักงานจะขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหรือตำรวจ ไปเป็นพยานได้ และถ้าไม่ยอมรับอีก ก็ให้วางหมายไว้ ณ ที่นั้น ถือว่าส่งได้โดยชอบ

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวงช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี อยู่ระหว่างทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดน่าน

จ. ถ้าจะส่งหมายไปยังที่อื่นนอกจากภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของคู่ความหรือของบุคคล ซึ่งระบุไว้ในหมายนั้น ให้ทำได้ 2 กรณีคือ คู่ความหรือบุคคลนั้นยอมรับไว้เอง หรือการส่งนั้นได้กระทำในศาล

เมื่อส่งตามหลักเกณฑ์ทั้ง 5 ข้อดังกล่าวแล้วไม่ได้ ก็ให้เจ้าพนักงานศาลนำหมายนั้นกลับคืนมาโดยรายงานให้ละเอียดตามความเป็นจริงที่สอบถามได้ความมา

การส่งโดยวิธีที่ 2 นั้น ศาลจะเขียนไว้ชัดเจนต่อท้ายว่า “ถ้าไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด” วิธีการส่งก็ให้ถือหลักเช่นเดียวกับวิธีที่ 1 แต่ส่งง่ายกว่า คือ

ก. ส่งเวลากลางวัน ไปยังบ้านตามที่ระบุไว้ในหมาย

ข. คู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายยอมรับไว้เอง หรือคนอื่นอายุเกิน 20 ปี ในบ้านนั้นยอมรับไว้แทนก็ได้

ค. ถ้าคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายไม่ยอมรับ หรือส่งไม่ได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ปิดหมายไว้ได้ทันที ที่บ้านหลังนั้น

หมายเหตุ วิธีนี้มีอยู่กรณีเดียวเท่านั้นที่จะส่งไม่ได้คือ หากบ้านตามที่ระบุไว้ในหมายไม่พบ หรือบ้านหลังนั้นถูกรื้อถอนไปแล้ว สภาพที่เหลืออยู่ไม่เป็นบ้านให้ปิดหมายได้

การส่งโดยวิธีที่ 3 วิธีนี้มีปัญหาในการส่งมาก เจ้าพนักงานศาลที่ส่งมักจะเข้าใจ แม้แต่ผู้พิพากษายังมีความเห็นแตกต่างกัน การส่งหมายโดยวิธีนี้ถือว่า เป็นการส่งหมายแบบพิเศษ เนื่องจาก ตามหลักการส่งหมายโดยทั่ว ๆ ไปแต่เดิมนั้น ครั้งแรก ศาลจะสั่งให้ส่งโดยวิธีที่ 1 ก่อน เมื่อส่งโดยวิธีที่ 1 ไม่ได้และปรากฏว่า ตามที่อยู่ที่ระบุไว้ในหมายนั้นเป็นภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของคู่ความ หรือผู้มีชื่อในหมายจริง ศาลจะมีคำสั่งให้ส่งอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีที่ 2 คือ ให้ปิดหมายไว้ได้ในทุกกรณี ถ้าส่งไม่ได้ ต่อมาเมื่อคดีเพิ่มมากขึ้น ทำให้คดีค้างพิจารณามากขึ้น เพื่อความรวดเร็วบางศาลจึงกำหนดวิธีการส่งหมายใหม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 76 ให้ถือว่าเป็นการส่งตามคำสั่งศาล โดยกำหนดวิธีการส่ง รวมวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 เข้าด้วยกัน และใช้คำสั่งว่า “การส่งหมาย ถ้าไม่มีผู้รับโดยชอบและไม่ปรากฏว่าจำเลยมีภูมิลำเนาแห่งอื่นให้ปิดหมาย” ในคำสั่งให้ส่งหมายครั้งแรก ฉะนั้นจึงน่าจะเป็นที่เข้าใจว่า ให้เจ้าพนักงานศาลส่งหมายโดยใช้วิธีปิดหมายได้ตั้งแต่ครั้งแรก แต่จะต้องปรากฏว่าที่อยู่ตามที่ระบุในหมายนั้นเป็นภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของคู่ความ หรือผู้มีชื่อในหมาย แต่ตามคำสั่งกลับเขียนแต่เพียงว่า ถ้าไม่ปรากฏว่ามีภูมิลำเนาแห่งอื่นให้ปิดหมายได้ บางท่านจึงมีความเห็นว่า ถ้าไม่ได้ความว่าคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายอยู่ที่อื่นก็เป็นอันปิดได้ ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดให้ได้ว่าความว่า บ้านหลังนั้นเป็นภูมิลำเนาของจำเลย ผู้พิพากษาจึงมีความเห็นแตกแยกเป็น 2 ฝ่าย

ผู้เขียนมีความเห็นว่า ตามความเห็นของฝ่ายที่ให้ปิดหมายได้ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ความแน่ชัดว่า คู่ความหรือผู้มีชื่อในหมาย มีภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานอยู่ตามหมายนั้น น่าจะเป็นการขัดต่อหลักทั่วไปของการส่งหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 74 นอกจากนี้ตามมาตรา 79 ซึ่งกำหนดวิธีการปิดหมายไว้ว่า จะต้องปิดไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำางานของคู่ความหรือบุคคลผู้มีชื่อระบุไว้ในหมาย การที่ไม่ได้ความว่าคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายมีภูมิลำเนาอยู่ที่อื่นจะแสดงว่า ที่อยู่นี้เป็นภูมิลำเนาของผู้นั้นไม่ได้ เช่น เมื่อเจ้าพนักงานศาลนำหมายนัดไต่สวนมูลฟ้องและสำเนาคำฟ้องไปส่งให้จำเลย เมื่อไปถึงบ้านเลขที่ตามที่ระบุไว้ ปรากฏว่าบ้านปิด

ไม่มีใครอยู่ ไม่อาจสอบถามผู้ใดได้ เช่นนี้ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่า บ้านหลังนี้เป็นภูมิลำเนาของจำเลยหรือไม่ ถ้าให้ปิดหมายได้โดยชอบ ศาลต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องไป ถ้าบังเอิญไม่ใช่ภูมิลำเนาของจำเลย จำเลยย่อมไม่ทราบว่าคุณฟ้อง จึงไม่ได้แต่งตั้งทนายความมาสู้คดี เมื่อศาลประทับฟ้องและหมายเรียกจำเลยมาแก้คดี เจ้าพนักงานศาลก็ปิดหมายไว้ที่เดิมอีก จำเลยก็ไม่ทราบ จึงไม่มาในวันนัดศาลได้ออกหมายจับจำเลย ต่อมาโจทก์นำตำรวจไปจับกุมจำเลยมาควบคุมตัว และส่งศาล เช่นนี้ จะเห็นว่าจำเลยไม่มีโอกาสได้ต่อสู้คดีเลยตั้งแต่แรก และต้องสูญเสียอิสรภาพโดยไม่รู้ตัว เช่นนี้ย่อมไม่ เป็นธรรมแก่จำเลย ถ้าจะอ้างว่า ศาลมีอำนาจสั่งได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 76 ผู้เขียนเห็นว่าคำสั่งศาลตาม มาตรา 76 นี้ จะต้องเป็นคำสั่งที่ไม่ฝ่าฝืนต่อหลักการส่งหมาย ทั่วไป และศาลไม่น่าที่จะมีอำนาจสั่งให้ส่งหมายไปยังที่อื่น นอกจากภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงาน ของคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายและให้ปิดหมายด้วย หากจะอ้างว่า ถ้าไม่ใช่ภูมิลำเนาของจำเลย จำเลย จะต้องบอกให้ทราบเอง และเพื่อความรวดเร็วในการดำเนินคดี เห็นว่าถ้าไม่ใช่ภูมิลำเนาของจำเลย แล้ว จำเลยจะทราบได้อย่างไร กว่าจะทราบก็ต้องสูญเสียอิสรภาพแล้ว และไม่ควรจะเป็นหน้าที่ของ จำเลยที่จะพิสูจน์ว่า บ้านหลังนั้น ไม่ใช่ภูมิลำเนาของจำเลย ควรเป็นหน้าที่ของโจทก์มากกว่าและศาล จะต้องให้แน่ใจว่า จำเลยได้ทราบว่าตนเองถูกฟ้อง เพื่อจะได้ต่อสู้คดี ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าไม่เปลี่ยนแปลง คำสั่งศาลนี้เสียใหม่ ก็ควรจะต้องตีความคำสั่งนี้ใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการส่งหมาย และเพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรม เพราะว่าเท่าที่สังเกตเห็นในปัจจุบันส่วนใหญ่ผู้พิพากษาจะตีความคำสั่ง ศาลวิธีนี้ทำให้ปิดหมายไว้ก่อน ถึงแม้จะยังไม่ทราบแน่ชัดว่าบ้านหลังนี้ เป็นภูมิลำเนาของจำเลยหรือไม่

วิธีการส่งหมายในวิธีที่ 3 นี้ให้ถือหลักเช่นเดียวกับวิธีที่ 1 คือ

ก. ส่งในเวลากลางวัน

ข. คู่ความหรือผู้มีชื่อในหมายยอมรับหมายไว้ด้วยตนเอง หรือมีคนอื่นในบ้านอายุเกิน 20 ปี รับไว้แทน

ค. พบบ้านเลขที่ตามที่ระบุในหมายแต่ไม่มีผู้รับโดยชอบ และไม่อาจสอบถามใครได้ ให้ ปิดหมายได้ (ผู้เขียนไม่เห็นด้วย)

ง. พบบ้านเลขที่ตามที่ระบุในหมายสอบถามแล้วได้ความว่า เป็นภูมิลำเนาหรือสำนัก ทำการงานของคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมาย แต่ไม่มีผู้รับโดยชอบ ให้ปิดหมายได้

จ. พบบ้านเลขที่ตามที่ระบุในหมาย สอบถามแล้ว ได้ความว่า บ้านหลังนี้ไม่ใช่ภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของคู่ความหรือผู้มีชื่อในหมาย ปิดหมายไม่ได้ ส่งคืน

ฉ. ถ้าส่งไม่ได้ และจะส่งหมายไปยังที่อื่น นอกจากภูมิลำเนา หรือสำนักทำการงานของคู่ ความหรือผู้มีชื่อในหมาย ให้ทำได้ 2 กรณี คือ คู่ความหรือบุคคลนั้นยอมรับไว้เอง หรือ การส่งนั้น ได้กระทำในศาล

ก่อนนำหมายไปส่งนั้น ควรตรวจดูคำสั่งศาลให้รอบคอบ ถ้าเป็นหมายที่ต้องส่งแทนศาล อื่น จะต้องดูคำสั่งศาลในหนังสือนำส่งหมายมาด้วยว่าให้ส่งโดยวิธีใด ตรงกับที่ระบุมาในหมายหรือไม่ ผู้เขียนเคยพบเห็นเป็นประจำ สำหรับหมายที่ส่งมาจากศาลอื่นให้ช่วยส่งให้ คำสั่งที่ระบุมาในหนังสือ นำส่งเป็นวิธีที่ 3 แต่ในตัวหมาย มีตารางประทับมาที่มุมบนด้านซ้าย ว่าให้ส่งโดยวิธีที่ 2

สำหรับคำสั่งศาลเกี่ยวกับวิธีการส่งหมายที่ว่ามี 3 วิธีนั้น เป็นหลักใหญ่ ๆ เท่านั้น ผู้เขียนยังเคยเห็นคำสั่งศาลที่ไม่ได้สั่งตามแบบ 3 วิธีแรก อีก เช่น

- หากพบที่อยู่ของจำเลยแล้วไม่มีผู้ใดยินยอมรับหมายไว้แทน ให้ปิดหมาย (บางฉบับมีวงเล็บว่า มีทะเบียนบ้านด้วย)

- จำเลยมีภูมิลำเนาแน่นอน และไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด

- หากไม่มีผู้รับโดยชอบ และปรากฏว่าจำเลยมีภูมิลำเนาตามฟ้องให้ปิดหมาย

โดยสรุปแล้ว การส่งหมายโดยวิธีที่ 3 นี้มีปัญหาหลายอย่าง แต่ละฝ่ายมีความเห็นแตกต่างกันไป เวลายิ่งเนิ่นนานความเห็นยิ่งแตกต่างกันมากขึ้น ผู้เขียนเห็นว่า เรื่องนี้ควรจะมีการกำหนดวิธีการให้เป็นหลักแน่นอน และเป็นอย่างเดียวกัน สำหรับทุกศาล เพื่อความถูกต้อง และรวดเร็วในการส่งหมาย

3. การส่งหมาย ควรส่งเมื่อใด มีหลักง่าย ๆ อยู่ว่า ควรส่งหมายให้ทันกำหนดเวลานัดหมาย หากจะต้องส่งโดยวิธีปิดหมาย ซึ่งต้องให้เวลาการปิดหมาย 15 วัน เพื่อให้มีผลตามกฎหมาย จึงควรต้องนำหมายไปส่งก่อนกำหนดนัด ไม่น้อยกว่า 15 วันหรือเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. การรายงานผลการส่งหมาย ไม่ว่าจะส่งหมายได้โดยวิธีใด หรือส่งหมายไม่ได้ เจ้าพนักงานศาล ต้องทำรายงาน ผลการส่งหมายหรือใบรับทุกครั้ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 80

ใบรับหมายหรือรายงานผลการส่งหมายนั้น ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

ก. ชื่อเจ้าพนักงานผู้ส่งหมาย

ข. วัน เดือน ปี และเวลาที่ส่ง และวันเดือนปีที่รายงาน

ค. วิธีส่ง

ง. ชื่อผู้รับหมายพร้อมลายมือชื่อ (ถ้าหากมี)

จ. ลายมือชื่อ เจ้าพนักงานผู้ทำรายงาน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีส่งนั้น ให้รายงานตามหัวข้อที่ได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อวิธีการส่งหมาย

สำหรับการส่งหมายในวิธีที่ 1 และ ที่ 3 นั้น ถ้าไม่มีผู้รับหมายโดยชอบ เจ้าพนักงานศาลจะต้องสอบถามให้ได้ความแน่ชัดลงไปว่า บ้านเลขที่ตามที่ระบุไว้ในคำคู่ความ หรือเอกสารนั้น เป็นภูมิลำเนาหรือที่ทำงาน ของบุคคลนั้นหรือไม่ ไม่ใช่รายงานผลแต่เพียงว่า “เมื่อไปถึงบ้านดังกล่าวไม่พบจำเลย พบหญิงคนหนึ่ง ไม่แจ้งชื่อ อายุประมาณ 40 ปี แจ้งว่า ไม่รู้จักจำเลย จึงส่งหมายไม่ได้” เช่นนี้ยังไม่ถูกต้อง ที่ว่าไม่รู้จักจำเลยนั้นไม่อาจชี้ชัดได้ว่า จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ที่นั่นหรือไม่

ปัญหาที่ทำให้ล่าช้ามากอีกประการหนึ่งคือ เจ้าพนักงานศาล หากบ้านไม่พบ ผู้เขียนได้พยายามแก้ไขปัญหานี้เป็นเวลานาน พบว่าส่วนมากที่เจ้าพนักงานศาลหาบ้านไม่พบนั้น เนื่องจากบ้านถูกรื้อถอนไปแล้ว แต่เจ้าพนักงานศาลมักจะไม่วางหมายว่าบ้านถูกรื้อถอนไปแล้ว คงรายงานแต่เพียงว่า หาบ้านไม่พบเท่านั้น จึงทำให้สงสัยว่า เจ้าพนักงานศาลค้นหาละเอียดถี่ถ้วนหรือยัง ฉะนั้นควรจากรายงานผลการส่งหมายให้ละเอียดทุกอย่าง

ผู้เขียนได้กำหนดให้เจ้าพนักงานศาลรายงานผลการส่งหมาย กรณีหาบ้านไม่พบว่าจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ต้องสอบถามกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์

2. ต้องเขียนแผนที่ บริเวณที่ไปค้นหาแล้วไม่พบ ระบุสถานที่สำคัญ และต้องระบุบ้านเลขที่ที่ใกล้เคียงกับบ้านที่ต้องนำหมายไปส่งมากที่สุดเท่าที่หาพบ ว่า ตั้งอยู่ตรงไหน

จากการกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวทำให้สถิติการหาบ้านไม่พบ ลดลงมาก

จากข้อสังเกตที่ได้กล่าวมาทั้งหมดเป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนเท่านั้น ที่ยกขึ้นมากล่าว ก็เพียงเพื่อต้องการจะเห็นความรวดเร็วในการดำเนินคดี และความมีระเบียบ แบบแผน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเท่านั้น ในอนาคตอันใกล้ คดีความต่าง ๆ ในศาลจะต้องเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่สูง แต่เจ้าพนักงานศาลที่ทำการส่งคำคู่ความและเอกสารยังเป็นคนเดิมอยู่ หากไม่รีบปรับปรุงแก้ไข คดีจะยิ่งค้างพิจารณามากขึ้น.

โรคแพ้อากาศ

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ตำรวจ
(www.libra.coj.90.th)

โรคแพ้อากาศ

* น.พ. วสันต์ สิงห์มณี

สำหรับผู้ที่ได้รับการทบทวนทุกข้อมติจากมันเท่านั้น จึงจะตอบได้ว่า “โรคแพ้อากาศ” หรือ “โรคหัดเรื้อรัง” ที่เรียกกันอย่างง่าย ๆ ว่า “โรคแพ้อากาศ” นั้น ไม่ใช่เรื่องตลก เป็นโรคมะเร็งที่อันตรายชนิดหนึ่งในชีวิตประจำวันของเรา ในอเมริกา 1 ใน 5 คน จะเป็นโรคนี้ ส่วนในประเทศไทยเรายังไม่มีใครให้การศึกษาไว้อย่างแน่ชัด และหนึ่งในสามคนที่ป่วยเป็นโรคแพ้อากาศนี้ จะลงเอยด้วยการเป็น “โรคหืดหอบ” นี่แหละคืออันตรายที่น่ากลัว

ยิ่งกว่านั้น “โรคแพ้อากาศ” ที่คิดว่า เป็นแค่เพียงอาการธรรมดาภายนอกเหนือจะกลายเป็น “โรคหืดหอบ” แล้ว ยังกลายเป็น “โรคโพรงจมูกอักเสบ” หรือที่เรียกกันว่า “โรคไซนัสอักเสบ” และอาจจะลงมาถึงหลอดลมเป็นหลอดลมอักเสบเรื้อรังอีกด้วย

อาการสำคัญของโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ หรือ “โรคแพ้อากาศ”

มีลักษณะอาการเริ่มต้นด้วยอาการคันจมูก หรือ คันที่ตา ก่อน อาจจะมีน้ำตาไหลหรือ แสบตา ร่วมด้วย บางทีก็มีอาการคันที่เพดานปาก คันที่คอ หรือ คันที่หู ด้วย ต่อมาก็มียาอาการจามติดต่อกันหลาย ๆ ครั้ง มีน้ำมูกใส ๆ ไหลออกมา อาการเหล่านี้บางคนก็เป็นมากในตอนเช้า แต่บางคนก็เป็นตลอดวันตลอดคืน

อาการเหล่านี้ถ้าทิ้งไว้ให้เรื้อรังนาน ๆ จะทำให้การทำงานของจมูกที่สามารถจะรับกลิ่น หรือรสพลอยเสียไปด้วย ทำให้เสียในการพูดเปลี่ยนไป มากไปกว่านั้นจะทำให้เกิดอาการบวมที่โพรงจมูก ทำให้รูเปิดของโพรงจมูกอุดตัน ทำให้ผู้ป่วยมีอาการปวดศีรษะบริเวณดั้งจมูกและหน้าผาก และในบางครั้งทำให้เสมหะตกลงไปในคอ

ภาวะของอาการแพ้จะลุกลามไปถึงหู ทำให้หูอื้อหรืออาจจะทำให้หูฟังอะไรไม่ชัดเลย ในบางรายอาจจะลามไปถึงลำคอและกล่องเสียง ทำให้มีความรู้สึกว่ามีก้อนอะไรมาติดอยู่ที่คอ ซึ่งอาจจะทำให้เสียงแหบได้ มีอาการไอและแน่นหน้าอกทำให้เป็นโรคหืดหอบไปในที่สุด

สาเหตุของการแพ้ของจมูก

กรรมพันธุ์ โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ไม่ใช่เป็นโรคติดต่อเหมือนอย่างเช่นไข้หวัดอื่น ๆ ถึงจะมีอาการคล้าย ๆ กัน โรคนี้จะไม่ติดต่อไปถึงคนอื่นโดยอาการไอ จาม หรือการใช้ของร่วมกัน แต่จะถูกถ่ายทอดมาทางด้านกรรมพันธุ์

จากการศึกษาพบว่า มากกว่า 60% ของผู้ป่วยในโรคนี้มักจะพบว่า ในครอบครัวนั้นมีผู้ป่วยเป็นโรคภูมิแพ้ชนิดอื่น ๆ ในครอบครัว การถ่ายทอดทางด้านกรรมพันธุ์ไม่ได้หมายความว่า พ่อหรือแม่จะเป็นโรคแพ้อากาศเท่านั้น แต่อาจเป็นโรคภูมิแพ้ชนิดอื่น ๆ เช่น โรคหืดหอบ โรคผิวหนัง จากอาการแพ้ หรือ โรคแพ้ชนิดอื่น ๆ ด้วยแน่นอนเมื่อพูดถึงด้านกรรมพันธุ์ ย่อมไม่จำกัดอยู่ที่พ่อแม่เท่านั้น แต่หากรวมไปถึงลุง ป้า น้า อา และปู่ย่า ตายาย ด้วย

สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

สิ่งแวดล้อมเป็นพิษในที่นี้หมายถึง อากาศที่ผู้ป่วยหายใจเอาสารที่แพ้เข้าไปทำให้เกิดอาการแพ้ เช่น ฝุ่นในห้องนอน เชื้อราในอากาศ ตัวไรในฝุ่น ขนแมว ขนสุนัข นุ่น และละอองเกสรหญ้า นอกจากนั้นยังพบได้ในคนไข้ที่แพ้สารที่ทำงานเกี่ยวกับ ขน แพ้ฝุ่นละอองของข้าวเพราะทำงานหรือคลุกเคลียอยู่กับฟาร์มข้าว ช่างทำเฟอร์นิเจอร์แพ้กลิ่นของสีหรือของไม้ที่เอามาทำเฟอร์นิเจอร์ เกสรของพืชเป็นสาเหตุสำคัญของการแพ้ทางจมูก

เกสรพืช ในที่นี้หมายถึง เกสรตัวผู้ของดอกหญ้า วัชพืช และต้นไม้ เกสรเหล่านี้เล็กมาก และแห้ง ปลิวไปในอากาศได้มากกว่า 50 กม. จากที่เดิม

เกสรหญ้า ที่ทำให้เกิดอาการแพ้ในประเทศเรา ข้อมูลส่วนมากได้จากบรรยากาศในกรุงเทพฯ ที่สำคัญก็มี หญ้านวลน้อย หญ้าแพรก หญ้าขน หญ้าพง ซึ่งเกสรหญ้าเหล่านี้พบได้ในบรรยากาศตลอดปีและพบมากในฤดูหนาว

เกสรของต้นไม้ พบว่า เกสรของมะพร้าว กระถินณรงค์ และสน ทำให้คนไทยแพ้มาก

เกสรของพืชที่ทำให้เกิดภาวะอาการแพ้ ได้ตั้งข้อสังเกตโดยทั่วไปจะเป็นเกสรจากพืชที่มีสีไม่สวย ซึ่งไม่ล่อใจแมลง หรืออีกนัยหนึ่งถึงไม่มีแมลงช่วยในการแพร่ มันก็สามารถปลิวไปเองได้

เชื้อราในอากาศ

เชื้อราในอากาศที่ทำให้เกิดภาวะของอาการแพ้เป็นเชื้อราที่มาจากผัก และสัตว์บางชนิด เช่น เชื้อราจากขนมปัง ผลไม้ ผัก และเสื้อผ้าที่อบชื้น เชื้อราเหล่านี้เป็นพืชที่ไม่มีราก ลำต้น และใบ

เชื้อราบางชนิดอาศัยพืชเป็นพาหะในการปลิวไปในอากาศ เช่น อาศัยเกสรของข้าวโพด เกสรข้าว ซึ่งเป็นสาเหตุใหญ่ของภาวะอาการแพ้ของผู้ที่อยู่ใกล้ทุ่งนา หรือทำงานอยู่ในโรงนา

ฝุ่นในบ้านเป็นปัญหาที่สำคัญ

ฝุ่นบ้านที่เป็นสาเหตุสำคัญของภาวะอาการแพ้ในที่นี้หมายถึง ฝุ่นในห้องนอน ฝุ่นจากที่นอน ฝุ่นจากเสื้อผ้า เพราะฝุ่นเหล่านี้เกิดจากการรวมตัวของสารหลายชนิดเช่น ซากแมลง รังแคของคนและสัตว์ นุ่น ฝ้าย หยากใย ศึกษากันไปให้ลึกซึ่งถึงความสำคัญของฝุ่นเหล่านี้พบว่า ฝุ่นเหล่านี้มีคุณสมบัติเป็นโปรตีนชนิดหนึ่ง เมื่อคนเราหายใจเอาสารชนิดนี้เข้าสู่ร่างกายสะสมไว้มากขึ้นก็จะทำให้ร่างกายของคนเรามีปฏิกิริยาไวต่อการแพ้ฝุ่นเหล่านั้นเร็วขึ้น

ฝุ่นเหล่านี้จะมีอยู่ในบรรยากาศที่เราหายใจกันอยู่ทุกวันและแน่นอนสิ่งเหล่านี้เราไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ ท่านอาจจะเคยปิดห้องนอนที่ท่านคิดว่ามีฝุ่นน้อยที่สุด หรืออาจจะไม่มีเลยไว้สัก 2-3 วัน ครั้นพอเปิดเข้าไปจะพบว่ามีฝุ่นอยู่ตามที่นอน โต๊ะเขียนหนังสือ และตามพื้นห้อง การแพ้ฝุ่นบ้านถือว่าเป็นเรื่องสำคัญเพราะไม่ว่าจะไปอยู่ที่ไหนของโลกก็มีฝุ่นบ้านซึ่งเกิดจากภาวะความแออัด หรือภาวะอากาศเป็นพิษ ซึ่งเนื่องมาจากโปรตีนในฝุ่นเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะการแพ้นั้น แต่อาการแพ้ที่คนเราจะได้รับนั้นย่อมขึ้นอยู่กับภาวะว่าจะได้รับมากหรือน้อย “ไม่มีใครจะสามารถหลบหนีจากภาวะอันตรายมานี้ได้” ภาวะนี้จะเข้ามาหาทุกคนไม่ช้าหรือเร็วเท่านั้นเอง

สัตว์ประหลาดที่ทำให้เกิดอาการแพ้

สัตว์ประหลาดที่ทำให้เกิดอาการแพ้เหล่านี้หมายถึง “ตัวไรในฝุ่นบ้าน” ตัวไรที่พูดถึงนี้จะแฝงตัวอยู่ในฝุ่น มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า แต่สามารถมองเห็นด้วยกล้องจุลทรรศน์ มีขนาดยาวประมาณ 0.2-0.5 มม. มีแปดขา อาศัยรังแคและสะเก็ดที่เกิดจากผิวหนังของคนเราเป็นอาหาร ฝุ่นบ้านในกรุงเทพฯ 1 กรัม จะมีตัวไรอยู่ประมาณ 6,000-8,000 ตัว จากการศึกษาพบว่าตัวไรชนิดนี้เป็นลักษณะใหญ่ที่ทำให้เกิดอาการแพ้ฝุ่น

สภาวะของอากาศมีบทบาทต่อการแพ้

ผู้ป่วยในโรคภูมิแพ้จะมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอากาศ ไม่ว่าจะเป็นร้อน หนาว หรือเย็น แต่ส่วนมากแล้วมักจะเป็นความเย็น โดยปกติในคนเราธรรมชาติ เยื่อในจมูกจะมีปฏิกิริยาต่อความเย็น โดยมีเลือดมาคั่งเพื่อช่วยทำให้อากาศที่หายใจเข้าไปมีความอุ่นเท่ากับอุณหภูมิของร่างกาย อาจจะมีน้ำมูกออกมาเล็กน้อย แต่ในคนที่ป่วยเป็นโรคภูมิแพ้ชนิดนี้ จะมีอาการไวกว่าและมากกว่า แม้ว่าอากาศจะไม่เย็นเท่าไรนัก ดังนั้นผู้ป่วยบางท่านอาจจะให้ประวัติว่า แม้แต่ตม้มน้ำเย็นก็มีน้ำมูกไหล หรือมีอาการจามในตอนเช้า ซึ่งเนื่องจากความเย็นและเยื่อจมูกมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกายจากทำนอนเป็นทำนั่งหรือยืนในตอนเช้าตัว

เรื่องของโรคแพ้อากาศ พังดูแล้วก็อาจจะคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา....แต่ในวงการยุทธจักรของโรคแพ้อากาศแล้ว ยังมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ท้าทายผู้แพ้อากาศและแพทย์ผู้รักษาด้วย.

หนูอยากไปอเมริกา

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ตาชยัธรณ
(www.library.goj-90.th)

หนอยากไปอเมริกา

* ปัญญา สุทธิบดี

ใคร ๆ ก็อยากไปอเมริกา ใคร ๆ ก็อยากอยู่อเมริกาอาจเป็นเพราะอเมริกาเป็นประเทศที่เต็มไปด้วยประชาธิปไตย มีความเจริญรุ่งเรืองของอารยธรรมตะวันตก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งดอลลาร์ของสหรัฐอเมริกา นั้นมีค่ามากเหลือเกิน เมื่อเปรียบเทียบกับเงินบาทของไทย ค่าแรงงานในสหรัฐอเมริกานั้น คิดเป็นรายชั่วโมง ๆ ละ 5 ถึง 10 เหรียญ หรืออาจจะมากกว่านั้นก็แล้วแต่ประเภทของงานและความชำนาญของแต่ละบุคคล สมมุติว่า เป็นคนงานหัดใหม่ซึ่งไม่มีความชำนาญ ได้ค่าแรงขั้นแรก ชั่วโมงละ 5 เหรียญ วันหนึ่งทำงาน 8 ชั่วโมง ได้ 40 เหรียญ คิดเป็นเงินไทยก็ประมาณ 1,000 บาท ซึ่งเกือบเท่าค่าแรงงานขั้นต่ำในประเทศไทยถึง 1 เดือนทีเดียว น่าชมเชยความสามารถในการบริหารประเทศของผู้นำสหรัฐอเมริกาที่สามารถทำให้เงินดอลลาร์มีค่าสูงขึ้นเรื่อย ๆ ผิดกับประเทศอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ประเทศที่ต้องลดค่าของเงินเพื่อพุงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ แต่อย่างไรก็ตามค่าครองชีพในสหรัฐอเมริกานั้นก็ต้องสูงขึ้นตามรายรับไปด้วย เรียกว่าเมื่อมีรายได้นั้นก็ต้องมีรายจ่ายมากขึ้นเหมือนกัน

คนที่อยากไปสหรัฐอเมริกา นั้นไม่ว่าจะไปทัศนจร ไปศึกษาหาความรู้ ไปประกอบอาชีพอิสระหรือไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามหาใช่จะได้ไปโดยอิสระเสรีเหนือสิ่งใด เสียเมื่อใด เพราะเมื่อมีคนชอบไปกันมาก ๆ และไม่คอยจะยอมกลับเสียด้วย อาจหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่ในอเมริกาที่เรียกว่า พวกโบโรนิชู้ด นั้นแหละ ทางสหรัฐอเมริกาก็เกรงจะเกิดปัญหาแก่ประเทศของเขาเหมือนกัน ฉะนั้นการอนุมัติวีซ่าเข้าประเทศสหรัฐอเมริกาจึงยากยิ่งเหนือสิ่งใดและอาจจะยากยิ่งกว่าการเกี่ยผู้หญิงเสียอีก เพราะหากท่านโชคดีเป็นหนุ่มสหรัฐอเมริกาแล้วก็ไม่จำเป็นในรอบเดือน รอบปีแต่อย่างใดเลยที่จะต้องไปตามจีบเกี่ยผู้หญิง ตรงกันข้ามอาจจะมิหญิงทั้งสาวและไม่สาวพากันไปเกี่ยพาราสิทอสแม็คกร เป็นแฟนของท่านจนเลือกไม่หวาดไม่ไหวเสียอีก แต่อย่านึกว่าท่านเป็นคนเจ้าเสน่ห์ที่ใครก็พากันมาหลงรักนะ เพราะถึงท่านจะรูปหล่อ บิดารวย ต่อยมวยเก่งอย่างไรก็สู้เสน่ห์ที่ใคร ๆ ก็อยากไปอเมริกาไม่ได้หรอก

ปัจจุบันนี้ เรามักจะได้พบว่าผู้มีฝรั่งมังค่าหรือชาวต่างชาติได้เข้าพิธีแต่งงานกับหญิงไทยอย่างมากมาย การแต่งงานดังกล่าว ส่วนหนึ่งก็อาจเป็นการแต่งงานกันด้วยความรักอย่างจริงใจตามพรหมลิขิต รักแท้ย่อมไม่มีสิ่งใดเป็นอุปสรรคขวางกั้น คนทั้งโลกจะตัดสินกันอย่างไรไม่สำคัญจะรักกันเสียอย่าง (ใครจะทำไม) ประเภทนี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นคนที่มีความรู้เป็นคนที่ได้ศึกษาต่างประเทศมาแล้ว เป็นคนทันสมัยนิยมชอบใช้ของต่างประเทศ (สินค้า) แต่ก็ยังมีหญิงอีกประเภทหนึ่งที่ยอมแต่งงานกับชาวต่างชาติ ซึ่งมีใช้ด้วยสาเหตุจากอุปาทานแห่งความรัก แต่เป็นเพราะความสิ้นเนื้อเนื้อในความรัก และ อำนาจเงินตราค่าของดอลลาร์นั่นเอง ประเภทหลังนี้บางรายก็ประสบโชคดีสมปรารถนาได้ไปอยู่ต่างประเทศมีความสุขในชีวิตและส่งผลเสียเงินทองข้าวของมาจนเจือญาติพี่น้องในประเทศก็มากแต่บางคนก็โชคร้าย เพราะพระเจ้าไม่นำพาต้องเสียค่าอาหารดูศพพ่ายเสียน้ำตาไปก็มี

* ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี อยู่ระหว่างทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง

มีไม่น้อย สำหรับเรื่องราวของหญิงประเภทหลังนี้ก็มีเรื่องจริงเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนขอยกเป็นอุทาหรณ์ไว้สำหรับผู้ที่ประสบปัญหาชีวิตในทำนองเดียวกันจะได้ใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาต่อไป

นางสาวสมศรี เป็นสาวสวยชาวจังหวัดเชียงรายได้เข้ามาอยู่กรุงเทพฯเพื่อเรียนวิชาเสริมสวยโดยอาศัยอยู่กับพี่สาวที่พลัดแห่งหนึ่ง ต่อมาจะด้วยเป็นเพราะบุพเพสันนิวาส หรือบาปกรรมที่ทำไว้แต่ปางใดไม่แจ้งชัด สาวสมศรีก็มีโอกาสได้รู้จักกับหนุ่มสมิทชาวอเมริกัน ซึ่งเข้ามาประกอบอาชีพรับจ้างเป็นลูกจ้างอยู่ที่โรงแรมแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ หลังจากที่ได้รู้จักกันแล้ว สาวสมศรีกับหนุ่มสมิทก็ได้พบปะพูดคุยกันอยู่เสมอ ๆ เป็นประจำ อยู่มาวันหนึ่งระหว่างที่พูดคุยกันหนุ่มสมิทก็เอ่ยวาทิตามสาวสมศรีว่าอยากไปอยู่อเมริกาไหม สาวสมศรีก็เป็นคนหนึ่งที่ไม่ค่อยอยากจะไปอเมริกาเหมือนกันจึงตอบรับทันทีโดยไม่ต้องคำนึงเลย หนุ่มสมิทก็แนะนำว่าหากสาวสมศรีจะไปอยู่อเมริกาก็เป็นเรื่องง่ายมาก หากสมศรียินยอมจดทะเบียนสมรสกับเขา ด้วยความอยากไปอเมริกานั้นเอง ในวันต่อมาสาวสมศรีก็รีบจัดแจงเป็นธุระนำเอาหนุ่มสมิทไปจดทะเบียนสมรส ณ ที่ทำการเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร และแล้วสาวสมศรีก็กลายเป็นนางสมิทไปโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ในทางพฤตินัยหรือในความเป็นจริงนั้น ยังมีหนุ่มสมิทคิดค้นเขียนรายงานเดียวกันกับสาวสมศรีเป็นอุปสรรคขวางกั้นอยู่ เพราะสาวสมศรีมีพันธะทางหัวใจกับหนุ่มสมิทตั้งอยู่ก่อนนั้นเอง แม้หนุ่มสมิทจะอ้างว่าได้จดทะเบียนสมรสเป็นสามีภรรยาตามกฎหมายแล้วจะขอร่วมหลับนอน (มีไดโนนอนหลับ) กับสาวสมศรี ๆ ก็หาได้ยินยอมไม่ โดยอ้างว่าตามที่พูดคุยกันนั้นหมายถึงจดทะเบียนสมรสกันหลอก ๆ เพื่อสาวสมศรีจะได้สิทธิไปอยู่อเมริกาตามที่หนุ่มสมิทบอกเท่านั้น หนุ่มสมิทจะพยายามอดอั้นอื้อนอนทนเอาใด ๆ สาวสมศรีก็หาได้ใจอ่อนยินยอมไม่ เนื่องจากสาวสมศรียังมั่นคงและจริงจังต่อความรักที่มีต่อหนุ่มสมิทคิดค้นเขียนรายงานคนชื่อนั้นเอง

เมื่อสาวสมศรีไม่ยอมตกลง โอ.เค.ซิการ์เวท หนุ่มสมิทจะโกรธและเสียอารมณ์อัดอั้นตันอูราเพียงใดหรือไม่ ผู้เขียนก็ลืมหืมตาจากสาวสมศรีแต่นับแต่นั้นเป็นต้นมาหนุ่มสมิทก็เลือนหายไปไม่ยอมมาพบกับสาวสมศรีอีกเลยจนได้ 1 ปีเศษ สาวสมศรีก็แน่ใจว่าความหวังที่จะไปอยู่อเมริกานั้นเป็นนิมิตในฝันไปเสียแล้ว ขณะนี้สาวสมศรีก็เรียนเสริมสวยจบหลักสูตรแล้ว หนุ่มสมิทคิดค้นซอกก็เก็บหอมรอมริบตั้งเนื้อตั้งตัวได้พอสมควร และพร้อมที่จะจัดผู้ใหญ่สู่สาวสมศรีตามประเพณี ซ้ำร้ายกว่านั้น เมื่อตอนที่หนุ่มสมิทคิดหน้าซื่อแต่มีใจโจรวรวดเร็วมาเยี่ยมน้องสมศรี เมื่อสองเดือนเศษที่แล้ว นอกจากหนุ่มสมิทคิดจะมือไวแล้วสาวสมศรีก็เกิดแผลใจยินยอมให้หนุ่มสมิทคิดตรวจมดจำเป็นเจ้าของไว้เสียแล้ว และบัดนี้ความจำเป็นในรอบเดือนที่เคยมาปกติก็ขาดหายไปเป็นเวลาเดือนเศษแล้ว สาวสมศรีรู้สึกกลุ่มกับปัญหาความรักสามเส้าไม่รู้จะทำอย่างไรดี อยากจะจัดการทะเบียนสมรสที่แอบไปจดไว้กับหนุ่มสมิทที่เป็นหนามยอกหัวใจให้หมดไปจากหัวอกเสียที เพราะทั้งกายและใจของสาวสมศรีได้มอบให้แก่หนุ่มสมิทคิดเพียงคนเดียวเท่านั้น และสาวสมศรีก็กำลังจะมีผลผลิตของหนุ่มสมิทคิดเกิดขึ้นอีกด้วย สาวสมศรีเคยเล่าเรื่องให้คนข้างบ้านที่สนิทกันฟัง เขาก็บอกว่าสาวสมศรีจะแต่งงานกับสมิทคิดไม่ได้ เพราะสมศรีเป็นภรรยาของสมิทตามกฎหมาย และบุตรที่จะเกิดมานั้นต้องถือว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสมิทด้วย สาวสมศรีตกใจเป็นอันมากรู้สึกว่าการกฎหมายไม่มีความเป็นธรรมเสียเลย สมิทคิดเป็นคนทำแท้ง ๆ แต่จะให้ถือว่าเป็นบุตรของสมิทซึ่งไม่ได้ทำได้อะไร สาวสมศรีขบคิดแก้ปัญหาเท่าใดก็คิดไม่ออกเสียทีเพราะสาวสมศรีหวั่นไม่ยอมจะทิ้งเพื่อนสนิทเลยนำสาวสมศรีไปพบกับทนายความขอให้ช่วยแก้ปัญหาหัวใจให้ ทนายความได้แนะนำสาวสมศรีเป็นประการแรกว่า อย่าแก้ปัญหาด้วย

การร้องไห้เพราะน้ำตาไม่สามารถแก้ปัญหาหัวใจได้ พร้อมกับแนะนำวิธีแก้ปัญหาของสมศรีว่าไม่มีอะไรยุ่งยากน่าวิตก สมศรีจะต้องแก้ปัญหาด้วยการฟ้องหย่ากับสมิทโดยอ้างเหตุว่าสมิทจงใจทิ้งร้างไปเกิน 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 เมื่อศาลพิพากษาให้หย่า สาวสมศรีก็ขาดจากการเป็นสามีภรรยา กับหนุ่มสมิทตามกฎหมาย นับตั้งแต่คำพิพากษาของศาลถึงที่สุด (ตามมาตรา 1531)

สำหรับบุตรของสาวสมศรีนั้นตามกฎหมายยังต้องถือว่าเป็นบุตรของสมิทอยู่เพราะเกิดภายใน 310 วัน นับแต่วันที่การสมรสระหว่างสาวสมศรีกับหนุ่มสมิทสิ้นสุดลง (ตามมาตรา 1536) แต่สาวสมศรีจะจดทะเบียนสมรสใหม่กับหนุ่มสมศักดิ์ในทันทีที่ศาลพิพากษาให้หย่ากับสมิทแล้วไม่ได้ เพราะขัดกับเงื่อนไขการสมรส (มาตรา 1453) ต้องรอให้ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่า 310 วัน เสียก่อน แม้จะได้รับคำแนะนำจากทนายความแล้วก็ตามก็ยังไม่ทำให้สาวสมศรีคลายความทุกข์ไปได้ทั้งหมด เพราะสาวสมศรีกลัวว่าหนุ่มสมศักดิ์จะรู้เรื่องที่ไม่แอบจดทะเบียนสมรสไว้กับหนุ่มสมิทและเกรงว่าหนุ่มสมิทจะอ้างสิทธิความเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายเอาบุตรของสมศรีซึ่งเกิดจากสมศักดิ์ไปจะทำอย่างไรดี.....

เรื่องราวข้อเท็จจริงของนางสาวสมศรี ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าที่นางสาวสมศรีไปจดทะเบียนสมรสกับนายสมิทนั้นก็เพื่อวัตถุประสงค์จะไปอยู่อเมริกาเท่านั้น และหลังจากจดทะเบียนสมรสกันแล้วนางสาวสมศรีกับนายสมิทก็มีได้อยู่กันด้วยกันฉันสามีภรรยาเลย แสดงให้เห็นเจตนาโดยแท้จริงของนางสาวสมศรีว่ามีได้ยินยอมเป็นภรรยาของนายสมิท ในเรื่องนี้แม้จะมีการแสดงเจตนาต่อหน้านายทะเบียน ขณะจดทะเบียนสมรสว่าทั้งสองฝ่ายยินยอมเป็นสามีภรรยากันด้วยความสมัครใจก็ตาม ถือว่าเป็นการแสดงเจตนาหลอก ๆ เท่านั้น การสมรสระหว่างนางสาวสมศรีกับนายสมิทจึงขัดกับเงื่อนไขของการสมรส (ตามมาตรา 1458) และเป็นโมฆะตามมาตรา 1496) นางสาวสมศรีชอบที่จะฟ้องขอให้ศาลสั่งว่า การสมรสระหว่างตนกับนายสมิทเป็นโมฆะ (ตามมาตรา 1497) และเมื่อศาลพิพากษาว่าการสมรสระหว่างนางสาวสมศรีกับนายสมิทเป็นโมฆะแล้ว ก็มีผลว่า นางสาวสมศรีกับนายสมิทไม่เคยเป็นสามีภรรยากันมาก่อนเลย สมศรีก็เป็น “นางสาว” เหมือนเดิมไม่ต้องใช้คำนำหน้าว่า “นาง” เหมือนเช่นหญิงที่แต่งงานหรือเคยแต่งงานมาแล้วทั่ว ๆ ไป

นอกจากนี้อุปสรรคขวางกั้นและหนามหัวใจทั้งหลายก็หมดสิ้นไปด้วย นางสาวสมศรีสามารถแต่งงานจดทะเบียนสมรสกับสมศักดิ์ได้ทันที บุตรที่เกิดมาก็ถือว่าเป็นบุตรของสมศักดิ์ตามกฎหมาย โดยที่ไม่ต้องร้องขอให้ศาลสั่งว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายอีกทีหนึ่ง กรณีนี้ถือได้ว่านางสาวสมศรีกับนายสมิทไม่เคยเป็นสามีภรรยากันมาก่อนเลยไม่มีสถานภาพของการสมรส ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาต่อกัน จึงไม่มีเหตุจงใจทิ้งร้างที่จะฟ้องหย่าได้ตามกฎหมาย แม้นายสมิทจะจากไปเป็นเวลานานเท่าใดก็ตาม นางสาวสมศรีจะอ้างเป็นเหตุฟ้องหย่าตามที่ทนายความแนะนำไม่ได้ หากฟ้องหย่าศาลจะพิพากษายกฟ้องและจะต้องฟ้องขอให้ศาลสั่งให้การสมรสเป็นโมฆะใหม่ ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยใช้เหตุ.

(สำเนา)

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ 401/2531

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการเปิดทำการแผนกคดีเด็กและเยาวชน
ในศาลจังหวัดนนทบุรีและศาลจังหวัดสมุทรปราการ

ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้เสนอโครงการขยายงานศาลคดีเด็กและเยาวชนต่อคณะรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีได้มีมติในคราวการประชุมวันที่ 5 ตุลาคม 2527 เห็นชอบให้กระทรวงยุติธรรมเปิดดำเนินการแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดรวมทั้งได้บรรจุโครงการจัดตั้งแผนกคดีเด็กและเยาวชนไว้ในแผนพัฒนาศาลและกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 2 โดยมีเป้าหมายจะเปิดแผนกคดีเด็กและเยาวชนขึ้นในศาลจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นนั้น ศาลจังหวัดนนทบุรีและศาลจังหวัดสมุทรปราการตั้งอยู่ใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร มีสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมาก สมควรที่จะเปิดดำเนินการแผนกคดีเด็กขึ้นในศาลจังหวัดทั้งสองนี้ได้

เพื่อให้การเตรียมการเปิดทำการแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดนนทบุรีและศาลจังหวัดสมุทรปราการดำเนินไปโดยเรียบร้อยและสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการเปิดทำการแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดนนทบุรีและศาลจังหวัดสมุทรปราการขึ้นประกอบด้วย

1. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายวิชาการ)	เป็นประธานกรรมการ
2. อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น	เป็นกรรมการ
3. รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	เป็นกรรมการ
4. รองเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ
5. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี	เป็นกรรมการ
6. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรปราการ	เป็นกรรมการ
7. เลขาธิการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	เป็นกรรมการ
8. ผู้อำนวยการกองคดี
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
9. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
10. ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	เป็นกรรมการ
11. ผู้อำนวยการกองอำนวยการ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	เป็นกรรมการ
12. หัวหน้ากองออกแบบและก่อสร้าง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
13. นายธนสิทธิ์ นิลกำแพง	เป็นกรรมการ

14. นายสุรินทร์ เติยรมาศ	เป็นกรรมการ
15. ผู้อำนวยการกองวิชาการ
สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการและเลขานุการ
16. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. นางสาวสุณี นภาภาค	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การเปิดทำการแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดนนทบุรีและศาลจังหวัดสมุทรปราการดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

สั่ง ณ วันที่ 22 กันยายน 2531

(ลงชื่อ) สวัสดิ์ ชาติพานิช
(นายสวัสดิ์ ชาติพานิช)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

รับรองสำเนาถูกต้อง

นิติกร 5

14 ธันวาคม 2531

เรื่อง การแต่งตั้งผู้พิพากษาสมทบแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดสมุทรปราการ
และจังหวัดนนทบุรี

เรียน นายปัญญา สุทธิบัติ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี

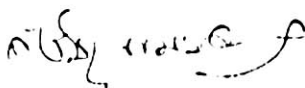
ด้วยได้รับหนังสือกระทรวงยุติธรรมแจ้งว่า จะเปิดดำเนินการแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดนนทบุรี ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2532 จึงขอให้ ก.ต. พิจารณาดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และว่าถ้า ก.ต. จะแต่งตั้งคณะกรรมการอบรมผู้สมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบซึ่งกระทรวงยุติธรรมจะแต่งตั้งขึ้นเป็นอนุกรรมการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบตามที่ ก.ต. เคยปฏิบัติมาก็จะเป็นการสะดวกแก่การคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบต่อไป

ได้นำเสนอ ก.ต. พิจารณาในการประชุมครั้งที่ 19/2531 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2531 แล้ว มีมติให้ดำเนินการคัดเลือกผู้พิพากษาสมทบแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดนนทบุรี และแต่งตั้งอนุกรรมการให้เป็นผู้ดำเนินการแทน ก.ต. ในการคัดเลือกดังที่เคยปฏิบัติมาตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ โดยคณะอนุกรรมการของ ก.ต. ให้ประกอบด้วย

1. อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	เป็นประธานอนุกรรมการ
2. อธิบดีผู้พิพากษาศาล 1	เป็นอนุกรรมการ
3. รองอธิบดีผู้พิพากษาศาล 1	เป็นอนุกรรมการ
4. นายจิระ บุญพจนสุนทร รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	เป็นอนุกรรมการ
5. นายสนัด หมายสวัสดิ์ รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง	เป็นอนุกรรมการ
6. นายกำพล ภู่อุตสวณ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดสมุทรปราการ	เป็นอนุกรรมการ
7. นายปัญญา สุทธิบัติ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี	เป็นอนุกรรมการ
8. นายสกล หลิวรุ่งเรือง ผู้อำนวยการสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กกลาง	เป็นอนุกรรมการ
9. แพทย์หญิงอังสนา วัฒนสุวรรณ ผู้อำนวยการกองแพทย์
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง	เป็นอนุกรรมการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอได้รอฟังการติดต่อนัดหมายจากประธานอนุกรรมการโดยตรงต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรัส เหมะจารุ)
ประธานศาลฎีกา ประธาน ก.ต.

คณะกรรมการตุลาการ

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coi.go.th)

(สำเนา)

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ 20/2532

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอบรมผู้สมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบ

ด้วยกระทรวงยุติธรรมกำหนดจะเปิดดำเนินการแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดนนทบุรี ในวันที่ 1 มกราคม 2532 และ ก.ต.ได้มีมติให้ดำเนินการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบแผนกคดีเด็กและเยาวชนในศาลจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดนนทบุรีแล้ว

ฉะนั้น อาศัยความตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2519) ข้อ 3 (3) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอบรมผู้สมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาสมทบ ประกอบด้วย

1. อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นประธานกรรมการ
2. อธิบดีผู้พิพากษภาค 1 เป็นกรรมการ
3. รองอธิบดีผู้พิพากษภาค 1 เป็นกรรมการ
4. นายจิระ บุญพจนสุนทร รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นกรรมการ
5. นายสนัด หมายสวัสดิ์ รองอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นกรรมการ
6. นายกำพล ภู่อุดแสง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จังหวัดสมุทรปราการ เป็นกรรมการ
7. นายปัญญา สุทธิบัติ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล จังหวัดนนทบุรี เป็นกรรมการ
8. นายสกล หลิวรุ่งเรือง ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง เป็นกรรมการ
9. แพทย์หญิงอังสนา วัฒนสุวรรณ ผู้อำนวยการกองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง เป็นกรรมการ

ทั้งนี้ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และมอบให้อธิบดี
ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเป็นผู้ดำเนินการประกาศและรับสมัครผู้พิพากษาสมทบแทนกระทรวง
ยุติธรรมด้วย

สั่ง ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2532

(ลงชื่อ) พลตำรวจโท จำรัส มังคลารัตน์

(จำรัส มังคลารัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำเนาถูกต้อง

๕-๕-๓๗

(นางสาวรัตนา สังข์พูทธิ)

บุคลากร 4

(สำเนา)

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ 414/2531

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการ

เปิดทำการศาลแขวงนครปฐม และศาลแขวงนนทบุรี

เนื่องจากจังหวัดนครปฐมและจังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร มีการแผ่ขยายตัวเมืองอย่างรวดเร็วและมีสถิติคดีขึ้นสู่ศาลเป็นจำนวนมาก สมควรที่จะเปิดดำเนินการ ศาลแขวงนครปฐม ที่จังหวัดนครปฐม และศาลแขวงนนทบุรี ที่จังหวัดนนทบุรี เพื่อแบ่งเบาภาระคดี ความของศาลจังหวัด และทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงให้ เสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็ว

เพื่อให้การเตรียมการเปิดทำการศาลแขวงดังกล่าวดำเนินไปโดยเรียบร้อยและสำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมาย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการเปิดทำการศาลแขวงนครปฐมและศาลแขวง นนทบุรีขึ้น ประกอบด้วย

1. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม (ฝ่ายวิชาการ)	เป็นประธานกรรมการ
2. เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ
3. อธิบดีผู้พิพากษภาค 1	เป็นกรรมการ
4. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนครปฐม	เป็นกรรมการ
5. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรี	เป็นกรรมการ
6. ผู้อำนวยการกองคลัง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
7. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
8. ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
9. หัวหน้ากองออกแบบและก่อสร้าง
สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
10. นายธนสิทธิ์ นิลกำแหง	เป็นกรรมการ
11. ผู้อำนวยการกองวิชาการ
สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการและเลขานุการ
12. นายณพพร โพธิ์รังสิยากร	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
13. นางวิรวรรณ เจริญนาค	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การจัดตั้งและเปิดทำการศาลแขวงนครปฐม และศาลแขวงนนทบุรี ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยทุกประการ

สั่ง ณ วันที่ 29 กันยายน 2531

(ลงชื่อ) สวัสดิ์ โชติพานิช

(นายสวัสดิ์ โชติพานิช)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

สำเนาถูกต้อง

วิรรณ เจริญนาค

(นางวิรรณ เจริญนาค)

นิติกร 5

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

เจ้าหน้าที่ธุรการ

ศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเด็กและเยาวชน

นางชูจิตรา กองแก้ว

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6

สำนักงานอธิบดีภาค 2

นางวณิ บรรลือคุณ รองจำศาล

(เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5)

งานธุรการคดี ศาลแขวงชลบุรี

นางระพีวรรณ พรหมประเสริฐ

ประชาสัมพันธ์ 4 ศาลจังหวัดนนทบุรี

นางละเมียด แก้วเกตุ

เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 ศาลจังหวัดชัยบุรี

นางรัตนา ฉัตรโพธิ์ทอง

เจ้าหน้าที่ธุรการ 2 ศาลอาญา

นางอุษาวดี ศรีสังวาลย์

เจ้าหน้าที่ธุรการ 2 ศาลจังหวัดเชียงราย

นางสาวนฤมล จันทมงคล

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1 ศาลจังหวัดสิงห์บุรี

(ช่วยราชการศาลจังหวัดนนทบุรี)

นางสาวรัชดา ทองหวาน

เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1 ศาลจังหวัดกระบี่

— ช่วยราชการ จำศาลแผนกคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

— รักษาการ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5
สำนักงานอธิบดีภาค 2

— ช่วยราชการ ประชาสัมพันธ์ แผนกคดีเด็ก
และเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

— ช่วยราชการแผนกคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

— ช่วยราชการแผนกคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

— ช่วยราชการแผนกคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

— ช่วยราชการแผนกคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

— ช่วยราชการในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเงิน
และบัญชี แผนกคดีเด็กและเยาวชน
จังหวัดนนทบุรี

เจ้าหน้าที่ธุรการศาลแขวงนนทบุรี

นายบรรหาญ จงเจริญประเสริฐ รองจำศาล (เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป 6) งานฝากขัง ฝ่ายคดีระหว่างสืบพยาน อาญา	- ช่วยราชการ จำศาลแขวงนนทบุรี
นางสาวพเยาว์ ทรงกำพล เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5 ศาลแขวงพระนครเหนือ	- ช่วยราชการ ประชาสัมพันธ์ ศาลแขวงนนทบุรี
นางสาวพรพรรณ จันทรประเทศ เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 ศาลจังหวัดนนทบุรี	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี
นางสาวเลาวภา ชัมภูชนะ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี 2 ศาลจังหวัดนนทบุรี	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี
นางชวนพิศ ชื้อตรง เจ้าหน้าที่ธุรการ 3 ศาลจังหวัดนนทบุรี	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี
นายสุเทพ จิตรีเมือง เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1 ศาลจังหวัดนนทบุรี	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี
นางสาวนุชนาท กลางโถม เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1 ศาลจังหวัดนนทบุรี	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี
นางปาริชาติ ฉายแสง เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 1 ศาลจังหวัดกระบี่	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี
นางสุนิ งามชัยพรกุล เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด 2 ศาลจังหวัดระยอง	- ช่วยราชการ ศาลแขวงนนทบุรี

ขอขอบคุณ

- บริษัท บางใหญ่เรียลเอสเตท จำกัด
- บริษัท โรงเลื่อยจักรศรีอนันต์ จำกัด
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด พี.เค.แลบอตอรีส์
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอกกมลเคหะการ
- โรงเรียนเสละเวชวิทยา
- ห้างหุ้นส่วนจำกัดพัฒนาพงศ์การช่าง
- บริษัท บันดลอุตสาหกรรม จำกัด
- ห้างหุ้นส่วนจำกัดนนทบุรีแก๊ส (ข้างโรงพยาบาลนครศรีพรสวรรค์)
- ร้านกระเจกไต้ตั้ง (ส.จ.อนุสรณ์ พูนพิริยะ)
- บริษัท สหสินไทยค้าวัตถุดิบก่อสร้าง จำกัด
- บริษัท บางกอกแลนด์ จำกัด
- บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์เมืองทองทรัสต์ จำกัด
- บริษัท สี่แสงการโยธา จำกัด
- บริษัท หินอ่อนเขาใหญ่ จำกัด
- ร้านทองสุวรรณโชติ (จ.ตราด)
- ห้างหุ้นส่วนจำกัดซื้อแข่งหลักการช่าง
- ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยเกษมฮาร์ดแวร์
- ร้านบุญเกียรติพาณิชย์
- ห้างหุ้นส่วนจำกัดอาร์สวอน
- พิมพ์เฮ้าส์
- คุณทรงเกียรติ คุณกิติ
- คุณกานดา แก้วอุดม
- คุณสมจิต โพธิกุล
- คุณนฤมล ลีกุลเจริญ
- คุณณรงค์ สุขประเสริฐชัย
- คุณพิศิษฐ์ โอพารเวช
- คุณวิทยา จันทร
- พ.ต.อ.ดำรง อินทบัณฑิต
- บริษัท สหกล เอ็นบีเนีย จำกัด
- บริษัท บี ซี อี คอมพานี จำกัด
- บริษัท สยามกลการ จำกัด
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด จิตรวัฒนา
- บริษัท ข. การช่าง โตคิว จำกัด
- บริษัท ปากเกร็ดวิลเลจ จำกัด

